Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Гаргагдажа 1921 оной декабриин 21-нэй гарана | № 34 (14145) | 1976 оной февралиин 11, среда | Сэн 2 мүнгэн.

РОССИ: ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭЭ

РСФСР-эй арадай ажахые 1975 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай

Росси Федерациин ажалшад экономико, эрдэм наукын ба соёл культурые хүгжөөлгэдэ шэнэ амжалтануудые туйлан, КПСС-эй XXV съездые угтажа байна. Социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэнэй үндэhөөр 1975 оной түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдөө гэжэ РСФСР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээн дотор хэлэгдэнэ.

РСФСР-эй арадай ажахые 1975 ондо хүгжөөлгэ ниитэ үзүүлэлтэнүүдээр элирхэйлэгдэнэ. 1974 онойхитой жэшэбэл национальна олзо доход — 104, промышленностиин продукци — 107,2, тэрэ тоодо үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалга («А» бүлэг) — 108, хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ («Б» бүлэг) — 106, хүдөө ажахын продукци — 94,4, гол фондые ашаглалгада оруулга — 109, капитальна мүнгэ hомололго — 110, ниитэ хэрэглэдэг бүхы зүйлэй транспортаар ашаа зөөлгэ — 106, хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай тоо — 102, арадай ажахыдахи салин хүлhэнэй фонд — 105,6, хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай дундаж салин хүлhэн — [illegible], колхозникуудай ажалай түлбэри — 103, хэрэглэлгын ниитын фонднууд — 102, хүн зоной хүртэсэдэ олзо доход — 104,7, арадта эд бараа худалдалгын эрьесэ — 106,8, хүн зоной ажаhуудал хангалгын [illegible] — 108,1, байрын гэрнүүдые барижа, ашаглалгада оруулалга — 99,5, ажалай бүтээсэ: промышленностидо — 106, барилга дээрэ — 105,6, арадай ажахыдахи ашаг олзо (сасуудхаhан үнэ сэнгээр) 109 процентээр дээшэлhэн байна.

Арадай ажахын hалбаринуудые эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтэ хангаха хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдээ. Тиимэ ашаар 1975 ондо промышленностиин ажалай бүтээсэ [illegible] процентээр дээшэлжэ, 2 [illegible] шахуу хүнэй ажал [illegible] хүнгэдхэгдөө. Социалис хүдэлмэрилэгшэдэ 840 мянга шахуу хүн хүрэбэ.

Эдэ табан жэлэй социально-экономическа гол зорилгонууд дүүргэгдөө гэжэ арадай ажахые 1971—1975 оной хүгжөөлгын даб дүнгүүд элирхэйлэнэ.

Эдэ шухала зүйлэй олонхи продукци үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха ниитэ хэмжээгээр табан жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдөө. 1974 онойхитой жэшэбэл, промышленна продукциин ургалта түсэбэй ёhоор жэлдээ 6,6 процент байхаар байhан hаа, 7,2 процентдо хүрэhэн байна.

Ажалай бүтээсэ түсэбэй 6 процентын орондо 6 процентээр ургаа. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэнэй ашаар үйлэдбэриин хэмжээнэй ургалтын 85 процентынь олдобо. Промышленна продукциин өөрын үнэ сэнгэй ба ашаг олзын түсэб дүүргэгдөө. 1975 онойхитой сасуулбал, промышленностьдо ашаг олзо 11 процентээр дээшэлбэ.

Промышленностиин элдэб hалбаринуудта продукци үйлэдбэрилгэ ургаа гэбэл: электрын элшэ хүсэн — 5, түлишын промышленность — 7, хара ба үнгэтэ металлурги — 6, химическэ ба нефтехимическэ промышленность — 10, машина бүтээлгэ ба металл болбосоруулга — 11, ой модоной, модо болбосоруулгын ба целлюлозо-саарhанай промышленность — 5, барилгын материалнуудай промышленность — 6, хүнгэн промышленность — 4, эдеэ хоолой промышленность — 4 процентээр. Соёлой-ажаhуудалай хэрэглэмжын, ажахын эд бараа үйлэдбэрилгэ 9 процентээр нэмэгдөө.

РСФСР-эй промышленна бүхы министерствэнүүд, Москва ба Ленинград хотонуудай, бүхы автономито республикануудай, хизаарнуудай, областьнуудай (Тамбовско болон Шэтын областьнуудые оруулангүй) промышленность продукци худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ.

Промышленностиин бүхы дээрээ жэлэйнгээ түсэбые дүүргэшье hаань, хэдэ хэдэн предприятинууд, үйлэдбэриин нэгэдэлнүүд продукци гүрэндэ худалдаха, ажалай бүтээсэ ба ашаг олзо дээшэлүүлхэ талаар тогтоогдоhон даалгабаринуудаа дүүргээгүй байна гэжэ РСФСР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл дотор саашадаа хэлэгдэнэ. Бэлэн болгогдоhон хабтайлгамал түмэр, сернэ кислота, нефтеаппаратура, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин технологическа түхеэрэлгэнүүд, картон, элдэб янзын бүд, нэхэмэл гадар хубсаhан, арhан гутал, эдеэ хоолой хэдэ хэдэн зүйлнүүд ба бусад эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ түсэб дүүргэгдээгүй.

Зарим предприятинуудта тусхай, шухала хэрэгтэй ассортиментын, hайн шанартай продукци гаргагданагүй. Үйлэдбэриин хүсэнүүдые, түүхэй эд ба материалнуудые, хүдэлмэриин сагые гаргашалгада дутуу дунданууд дайралдана.

1975 ондо Росси Федерациин олон автономито республикануудаар, хизаарнуудаар, областьнуудаар сагай уларилай хангалтагүй байhан дээрэhээ орооhо таряан ба бусад хэдэ хэдэн зүйлэй продукци дутамаг абтаhан байна. Габэшье хүдөө ажахын материально-техническэ үндэhэ hуурине бэхижүүлхэ, хими нэбтэрүүлхэ, газар тарялангые hайжаруулха талаар партиин хараалhан хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлhэнэй ашаар, хүдөөгэй хүдэлмэрилэгшэдэй шэн габьяата ажалай ашаар хангалтагүй сагай уларилай хойшолонгууд усадхагдаhан байха юм.

1975 ондо хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн 1974 онойхиhоо халта доогуур байбашье, наймадахи түсэбтэ табан жэлнүүдэй үедэ жэлэй дундуур зэргын хэмжээнhээ 7 процентээр ехэ болоhон байна.

Үнгэрhэн жэлдэ 77 миллион тонно орооhо таряан хураагдаа. Барагарай баян ургаса ургуулагдажа, 1 миллионhоо үлүү тонно ургаса абтаа. 1974 онойхиhоо үлүү ехэ улhанай утаhан үйлэдбэрилэгдөө, хартаабха малтагдаа.

1975—1976 онуудай үбэлжэлгын хаhа сагай хүшэр бэрхэшээлтэй байгаашье hаань, республикын колхоз, совхозууд эбэртэ бодо малай, тэрэ тоодо үнеэдэй тоо толгойе олошоруулhан байна.

Үхэр мал, шубуу, үндэгэ, нооho худалдаха арадай ажахын түсэбүүд үлүүлэн дүүргэгдээ. 1974 онойхиhоо үлүү ехэ hүн гүрэндэ худалдагдабашье, түсэб халта дүүргэгдээгүй.

1975 ондо Хүдөө ажахын министерствын бүхы совхозууд ажахын тоосоондо оруулагдажа түгэсхэгдөө.

Хүдөө ажахын материально-техническэ үндэhэ hуурине бэхижүүлжэ үргэлжэлүүлхэ хэрэгые дүүргэhэн байнабди. Бүхы ажал хэрэгтэ гүрэнэй ба колхозуудай зүгhөө мүнгэ hомололго 15,8 миллиард түхэриг, тэрэ тоодо гүрэнэй зүгhөө 10,4 миллиард түхэриг hомологдоhон байна. 1974 онойхитой жэшэбэл, гүрэнэй ба колхозуудай зүгhөө мүнгэ hомололго 9 процентээр урган дээшэлээ.

Капитальна мүнгэ hомололгын бүхы хэмжээнhээ гүрэн түрэмнай, колхоз, совхозууд уhалуурнин мелиоративна барилгада 2,5 миллиард түхэригөөр гэхэ гү, али 1974 онойхиhоо 16 процентээр ехэ мүнгэ hомолhон байна. РСФСР-эй Хара бэшэ хүрьhэтэй зонодо 400 мянга гаран гектар газар hайжаруулагдажа, ашаглалгада оруулагдаа.

Хүдөө ажахые оньhото техникээр, минеральна үтэгжүүлгэнүүдээр хангаха түсэб дүүргэгдэбэ. 1,9 миллион гектар дээрэ тайрагдаhан модоной орондо сагдуул модо таряжа ургуулха хүдэлмэри хэгдэhэн байна.

1975 ондо бүхы зүйлэй транспортаар ашаа зөөлгэ 3,5 триллион тонно-километртэ хүргэгдэhэн гэхэ гү, али урда жэлэйхиhээ 6 процентээр дээшэлhэн байгаа.

Хэлхеэ холбооной предприятинууд (почто, телеграф, телефон, радио) продукциин ниитэ хэмжээгээр жэлэйнгээ түсэбые дүүргээ, урдахи жэлэйхитэйнь сасуулхада, хэлхеэ холбооной продукциин хэмжээн 8 процентээр ургаба.

1975 ондо республика дотор гүрэнэй промышленна 180 шэнэ предприяти, мүн хүдэлжэ байдаг предприятинуудта олон цех ба үйлэдбэри баригдажа, ашаглалгада оруулагдаhан байгаа. Олон тоото байрын гэрнүүд, hургуулинууд, больницанууд, соёлой-ажаhуудалай бусад барилганууд бодхоогдоо. 64,4 миллиард түхэригэй гол фонднууд ашаглалгада оруулагдаhан байна.

Барилга дээрэ ажалай бүтээсэ 5,6 процентээр дээшэлээ.

Арадай ажахыда хүдэлмэришэдэй ба алба хаагшадай жэлэй дундуур зэргын тоо 60,6 миллион хүн зондо хүрөө гэхэ гү, али жэл соо 1,2 миллион хүнөөр гэхэ гү, али 2 процентээр олошорhон байна гэжэ РСФСР-эй ЦСУ мэдээсэнэ. Колхозуудай ниитын ажахыда хүдэлдэг колхозникуудай жэлэй дунда зэргын тоо 5,7 миллиондо хүрэбэ.

1975 ондо арадай ажахын үйлэдбэриин элдэб hалбаринуудта ажалладаг хүдэлмэришэдэй тарифна түлбэри, салин хүлhэн дээшэлжэ, хүдэлмэришэдэй ба алба хаагшадай салин хүлhэнэй доодо захын хэмжээн 70 түхэригтэ хүргэгдэжэ түгэсхэгдэhэн байна. Республикын бүхы районуудаар арадай ажахын бүхы hалбаринуудай hарадаа 70 түхэригэй салин хүлhэ абадаг хүдэлмэришэдhээ, алба хаагшадhаа олзын налог дарагдахаяа болёо, hарадаа 71-hээ 90 түхэриг хүрэтэр салин хүлhэтэй хүдэлмэришэдhээ, алба хаагшадhаа абтадаг олзын налог гурбанай нэгэ хубяар бага болгогдоо.

РСФСР-эй арадай ажахыда ажалладаг хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай hарын дундуур салин хүлhэн жэл соо 3,6 процентээр нэмэжэ, 153 түхэриг болоhон байна. Нэмэлтэнүүд ба ниитын жасаhаа ороhон хүнгэлэлтэнүүдтэй хамта салин хүлhэн 1974 ондо 198 түхэриг байhан hаа, харин үнгэрhэн жэлдэ 206 түхэригтэ хүрөө. Колхозникуудай ажалай түлбэри 3 процентээр дээшэлбэ.

Ниитын жасаhаа республикын хүн зоной абадаг нэмэлтэ түлбэринүүд, хүнгэлэлтэнүүд, 1974 онойхитой жэшэбэл, 7,5 процентээр ехэдэжэ 52 миллиардhаа үлүү түхэригтэ хүрэhэн байна.

Хүн зоной хүртэсэдэ абажа харахада, бодото олзо доход жэлэй туршада соо 4,7 процентээр ургаа.

Гүрэнэй ба кооперативна розничнэ худалдаа наймаанай эд бараанай эрьесэ (ниитын эдеэ хоолые оруулаад) 121,8 миллиард түхэригтэ хүрөө гэхэ гү, али 3,8 процентээр (сасуудхаhан үнэ сэнгээр) нэмэгдэhэн байха юм.

Гүрэнэй, колхозуудай ба хүн зоной мүнгэ зөөреэр дүн хамта 61 миллионhоо үлүү дүрбэлжэн метр талмайтай 1,3 миллион шахуу квартира, үмсын гэр баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа, 6,3 миллионhоо үлүү хүн шэнэ гэр байрада нүүжэ ороhон байна.

1976 оной январиин 1-нэй байдалаар РСФСР-эй хүн зоной тоо 134,5 миллиондо хүрөө.

(ТАСС).

XXV КПСС-эй съездые угтуулан

Улаан-Үдын аймагай «Заветы Ильича» совхозой ахалагша хонишон Данзан Чимитович Бандаев 1975 ондо 100 эхэ хонин бүриhөө 105 хурьга түлжүүлжэ, аймаг дотор дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ онсо шалгараа.

Эдэ үдэрнүүдтэ Д. Бандаевай даадаг отарада ажалладаг хонишод hүрэг эхэ хонидоо hайнаар ондо оруулжа, олон түл абахын түлөө бии хүсэеэ элсүүлэн ажаллажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша хонишон Д. Бандаев.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

УЛААН ТУГ НАМИЛЗАНА

Ажалай шанар hайжаруулха, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ гэhэн бүхэсоюзна мүрысөөндэ оролсон, Ашангын hаалиин коллектив мүнөө эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Тус коллектив январьда 260 центнер hү hааха, тэрэнэй 195 центнерынь гүрэндэ худалдаха түсэбтэй hэн. Февралиин 1-дэ эдэнэр 282 центнер hү hаажа, 229 центнерыень гүрэндөө худалдаад байгаа. Тиигэжэ КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтаха гэhэн түрүүшынгээ зорилгые дүүргэжэ, нэгэдэхи кварталда hү hааха, гүрэндэ уялгаяа бэелүүлхэ найдамтай үндэhэ hуури табиба.

Эндэ арбан хоног бүхэндэ үйлэдбэриин богонихон зүблөөн үнгэргэгдэжэ, мүрысөөнэй дүн согсологдодог, шэнэ зорилгонууд тодорхойлогдодог гуримтай.

Фермэ дээрэнь улаан булан, столово эмхидхэгдэнхэй. hаалишад, малшан эндээ үглөөгүүр түлөөhэгүйгөөр халуухан эдеэ эдеэд, ажалдаа гарадаг гуримтай юм. Эдеэлхэ гэжэ hөөргөө гэртээ ошожо, үлүү сагаа гээлтэгүй, малшадта амар болоо.

Эндэ hаагдадаг үнеэн бүридэ 15 килограмм силос, 2 килограмм орооhо тариаанай зүйл, hаагдаhан hүнэй литр бүхэндэ 200 грамм таряа талхан, буйлуулагдаhан hолоомон бурдууг болгогдожо эдюулэгдэнэ.

Мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябаhан hаалишадые нэрлэбэл, М. Катина, А. Садонская, Н. Катина, Т. Акбашева гэгшэд болоно. Эдэнэр үнеэн бүриhөө үдэрэй хахад пүүд hү hаадаг болонхой.

hаяшаг түрүү hаалишад М. Катина, Ф. Шакирьянова, Т. Акбашева гэгшэдэй нэрэ хүндэдэ ажалай алдар солын улаан туг ажахын конторын газаа үргэгдэнхэй, намилзан далбажа байдаг.

Ж. БАДМАЕВ.
«Шэнэ Үдэ» газетын редакторай орлогшо.
Хоринин аймагай «Георгиевский» совхоз.

АЖАЛЛАХАЛ ХЭРЭГТЭЙ

Манай «Татарский ключ» карьероуправлениин коллектив партиин XXV съездэдэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаhан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектые эдэ үдэрнүүдтэ зүбшэн хэлсэжэ, hайшаан дэмжэжэ байhанаа мэдүүлнэ. Арбадахи табан жэлэй туршада бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэжэ, арадай ажахыда шухала хэрэгтэй продукци үшөөл ехээр малтаха хүсэл эрмэлзэлтэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд үнэтэ дурадхалнуудые оруулна.

Коллективнай юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэлэй жэлдэ илангаяа hайнаар хүдэлжэ, продукци гаргаха, худалдаха даабаряа үлүүлэн дүүргэhэн юм. Үнгэрhэн жэлэй даабариhаа гадуур 13,3 мянган тонно известняк малтажа, 86 мянган түхэригэй продукци худалдаhан байнабди. Манай коллектив энэ амжалтаа улам арьбадхаха, продукциингаа өөрын үные хямдаруулхын түлөө оролдохо байна.

Бидэнэр байгша оной даабари декабриин 28-да дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 2 мянган тонно известняк абаха, 50 мянган түхэригэй продукци худалдаха гэhэн уялгатайбди.

В. ЮРИНСКИЙ,
«Татарский ключ» карьероуправлениин түсэблэлгын таhагай начальник.

ЗАЛУУШУУЛ ШАГНАГДАБА

Зэдын аймагай Борьёогой совхозой залуушуулда ВЛКСМ-эй ЦК-гай шагналнууд hаяхан барюулагдаба. Юhэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые бүхы дүнгүүдээрнь дүрбэн жэл хахадта дүүргэhэн эхэ хонидой отарын ахалагша хонишон Сергей Морозов ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Табан жэлэй залуу гвардеец» гэhэн мүнгэн тэмдэгтэ хүртэбэ.

Ногооной гурил гаргадаг хүдэлмэришэн Максим Чойбонов, Борьёогой совхозрабкоопой наймаалагша Вера Доржиева, Нугын фермын hаалишан Нина Смертеева, тоогой механик Вячеслав Хайдуков, эхэ хонидой отарын ахалагша хонишон Владимир Чупышев, совхозой экономист Зоя Доржиева, механизаторнууд Георгий Витошников, Георгий Леонов, жолоошон Юрий Кожанов, хэлхеэ холбооной отделениин начальник Надежда Чагдурова, киномеханик Иван Корнев гэгшэд ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Табан жэлэй гвардеец» гэhэн бронзо тэмдэгээр шагнагдаба.

С. ГЫРЫЛОВА.

ЯНВАРИИН ДҮН ЮУ ХАРУУЛААБ?

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

Февралиин гарахада үбэлэймнай hүүл hара ерэбэ гэжэ зоной хэлсэдэгшье hаань, шэмэрүүн хүйтэнэй саг үшөөл хэдэрөөгүй, саhа борооной шадалаа үе үнгэрөөгүй байна бшуу.

Мүнөө адууhа малай үбэлжэлгын эгээл харюусалгатай, шанга хаhа ерээд байна гэхэдэ, нэгэшье алдуугүй. Нэгэдэхеэр, эгээл энэ үедэ колхоз, совхозуудта үнеэд олоороо тугаллажа, хонид түлэг хурьгалжа эхилэнхэй. Хоёрдохёор, шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрhөө hайнаар хүдэлжэ, илангаяа үбэлэй эгээл шанга хүйтэнэй үедэ январь, февраль соо адууhа малаа оролдосотойгоор харууhалжа, үбhэ тэжээлыень зүбөөр хубаарилан эдюулээд, үнеэдhээ hү ехээр hаажа, шахамал малай шэгнүүр горитой нэмэжэ шадабал, гүрэндэ мяха, hү худалдаха 1-дэхи кварталай түсэб, даабари амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ, саашадаашье hайнаар хүдэлхэ бата үндэhэ hуури табигдаха байна.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй эхин — январь hарада республикымнай колхоз, совхозуудай малшад ямараар хүдэлжэ гараба гээшэб?

Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлэй февралиин 1-дэ аймагууд гүрэндэ 48.664 центнер **мяха худалдаад** байhан hаа, мүнөө үнгэрhэн январь hарада колхоз, совхозууд 40.854 центнер мяха бэлэдхэлэй пунктда оруулаа. Ондоогоор хэлэбэл, нёдондоной энэ үесынхиhөө 7,5 мянган центнерээр бага мяхан тушаагдаа. Имагтал, Ахын, Яруунын, Баргажанай, Сэлэнгын аймагуудай ажахынууд үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ ехэ мяха гүрэндэ худалдаба. Харин Кабанскын, Зэдын, Хэжэнгын, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Баунтын аймагууд нёдондоной энэ үесынхидэ орходоо жэшээгүй бага мяха гүрэндөө худалдаа.

Энээнэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, үбэлдөө үхэрнүүдые олоор шахан таргалуулха хүдэлмэри олохон ажахынуудта муугаар эмхидхэгдээ. Тэрэнhээл болоно, Зэдын аймаг нёдондо эдыдэ 6920 центнер мяха бэлэдхэлэй пунктда оруулаад байhан аад, харин мүнөө минил 3700 гаран центнер мяха тушаагаа. Энэ талаар Яруунын, Захааминай аймагууд hайн жэшээ харуулба. Үбэлдөө үхэрнүүдые олоор, зүбөөр шахаhанай ашаар Захааминай аймагай ажахынууд январь соо 4757 центнер эрхим шанартай үхэрэй мяха гүрэндэ худалдаа.

hү hаалиишье үнгэрэгшэ жэлэй энэ үесынхиhөө зарим тэды доошолоо. Хэрбээ нёдондо жэлэй түрүүшын hарада республика дотор бүхыдөө 114.234 центнер hүн абтаhан байбал, мүнөө үнгэрhэн январь соо 109791 центнер сагаан эдеэн абтаа гэхэ гү, али нёдондонойхиhоо 4.443 центнерээр бага hүн hаагдаhан болоно. Мүн тэрэнhээ уламжалан, үнгэрэгшэ жэлэй энэ үесынхитэй сасуулбал, бүхы аймагууд гүрэндэ hү багаар худалдаа. Баргажанай, Хурамхаанай, Улаан-Үдын, Хоринин аймагуудай ажахынууд hү hааляа эрид доошолуулаа. Жэшээнь, Хурамхаанай аймагай колхоз, совхозууд нёдондо энэ үедэ гүрэндэ 2953 центнер hү худалдаhан байбал, мүнөө минил 1994 центнер hү тушаагаа.

Энэ юун дээрэhээ болооб гэхэдэ, энэ жэлдэ олонхи аймагуудта үнеэн бүриhөө 1975 оной январиинхида орходоо бага hүн hаагдаа. Жэшээлхэдэ, нёдондо энэ үедэ үнеэн бүриhөө 133 килограмм hүн hаагдаhан байбал, мүнөө оройдоол 126 килограмм hүн абтаа. Хурамхаанай аймагта нёдондо январьда үнеэн бүриhөө 106 килограмм hүн hаагдаа hаа, байгша оной январьда минил 79 килограмм hаагдаа. Улаан-Үдын аймаг үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриhөө 198 килограмм hааhан байбал, мүнөө тэрэнээ 177 килограмм хүрэтэр доошолуулаа.

Тугал, хурьга, поршоонхо абалга үнгэрhэн жэлэй энэ үедэ республикын колхоз, совхозуудта 13.366 тугал абтаhан hаа, мүнөө январь соо 12.353 тугал абтаа.

Аймагуудай ажахынуудта шэнэ жэлэй эхинhээ хойшо 67.652 хурьгад абтаhан байна. Харин нёдондо энэ үедэ 80,5 мянган хурьгад абтаад байгаа. Зарим ажахынууд хонидоо хожомшог, февраль hараhаа хурьгалуулдаг болоо. Илангаяа Яруунын аймагта эгээл олон, 13,3 мянга гаран хурьгад абтаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэнэ. Ахын аймагай ажахынууд даб дээрэ зуун эхэ хонин бүриhөө дунда зэргээр 74 хурьга түлжүүлнэ. Нэгэшье түл гарзалуулаагүй.

Нёдондонойхиhоо поршоонхо баhал үсөөн абтаа. Үнгэрhэн жэлэй январьда республика соо 10,8 мянган поршоонхо абтаhан байбал, мүнөө 9387 түл томо болгогдоно.

Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үедэ орходоо **адууhа малай, илангаяа үхэр, гахай гарзалалга** бага болоошье hаа, хонид олоор хоролтодо ороhон байна. Жэшээнь, нёдондонойхиhоо 4 мянга үлүүтэй хонид олон гарзалаа. Прибайкалиин, Хойто-Байгалай, Баунтын, Бэшүүрэй, Түнхэнэй, Захааминай, Баргажанай, Яруунын, Загарайн аймагууд үхэрнүүдые нёдондонойхиhоо олоор гарзалуулаа. Илангаяа Хурамхаанай, Яруунын, Хоринин, Түнхэнэй, Бэшүүрэй аймагууд үнгэрэгшэ жэлэй январиинхида орходоо хонидоо хоёр дахин шахуу олоор гарзалуулба.

Тэрэшэлэн нёдондоной энэ үесынхитэй сасуулбал, туграллаhан үнеэд, түрэhэн эхэ гахай үсөөн үрэжүүлэгдээ.

Үнэндөө нигэжэ адууhа малай ашаг шэмые доошолуулха, олоор гарза хоролтодо оруулха үндэhэ баримта, тусгаар шалтагаан байгаагүй. Энэ жэлдэ бүхы аймагуудай ажахынуудта үбhэ тэжээл урда жэлэйхиhээ ехээр бэлэдхэгдэнхэй. 1975 оной февралиин 1-дэ республикын колхоз, совхозуудта хамта 1.572.856 центнер үбhэ тэжээл байгаа hаа, харин мүнөө хамта 1.944.216 центнер үбhэ тэжээл бии. Үбhэн, холимол тэжээл урда жэлэйхиhээ зарим тэды багашье hаа, талха таряанай зүйл, сенаж, силос нёдондонойхиhоо hураггүй ехэ, hолоомон хоёр дахин ехэ. Тиигээдшье январь hарада хаа хаанагүй урдынхиhаа дулаан, саhа багатай байгаа гээшэ.

Үбэлжэлгын энэ эгээл харюусалгатай үедэ бүхы хүсэ шадал, арга боломжоёо элсүүлэн хүдэлхэ, дутуу дундаяа дары усадхажа, үнгэрэгшэ январьда алдаhанаа тэхэрюулхэ, февральда бүри hайнаар хүдэлхэ гээшэ малшан бүхэнэй, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй гол зорилго болоно.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

«СССР-эй ордендууд болон медальнуудаар дайнай жэлнүүдтэ шагнагдаhан тылэй хүдэлмэрилэгшэдые «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда Илалтын туйлагдаhаар гушан жэл» гэhэн ойн баярай медаляар шагнаха тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1976 оной январиин 30-да баталан абаhан байна.

Ажалай габьяануудай түлөө СССР-эй ордендууд ба медальнуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үеэр хүртэhэн гү, али «Ленинградые хамгаалhанай түлөө», «Москвае хамгаалhанай түлөө», «Одессые хамгаалhанай түлөө», «Севастополиие хамгаалhанай түлөө», «Сталинградые хамгаалhанай түлөө», «Киевые хамгаалhанай түлөө», «Кавказые хамгаалhанай түлөө», «Совет Заполярие хамгаалhанай түлөө» медальнуудаар шагнагдаhан тылэй хүдэлмэрилэгшэдые «Ажалай фронтдо хабаадагшада» гэhэн гаршагтай, «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай Илалтын туйлагдаhаар 30 жэл» гэhэн ойн баярай медаляар шагнаха гэжэ тус тогтоол дотор хараалагдана.

Ойн баярай медаль СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэhөө союзна ба автономито республиканудай Верховно Соведэй Президиумүүдээр, хизаарнуудай, областьнуудай, округуудай, районуудай ба городуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр барюулагдаха.

Орденой книжкэ гү, али медалиин үнэмшэлгэ ойн баярай медаль барюулха үндэhэ баримта болохо. «Ленинградые хамгаалhанай түлөө», «Москвае хамгаалhанай түлөө», «Одессые хамгаалhанай түлөө», «Севастополиие хамгаалhанай түлөө», «Сталинградые хамгаалhанай түлөө», «Киевые хамгаалhанай түлөө», «Кавказые хамгаалhанай түлөө», «Совет Заполярие хамгаалhанай түлөө», «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ шэн габьяатайгаар ажаллаhанай түлөө» медальнуудай үнэмшэлгын үгы болошоо hаань, эдэ медальнуудаар шагнагдалыень гэршэлэн баталха архивна документнүүдэй үгы байгаа hаань, «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда Илалтын туйлагдаhаар гушан жэл» гэhэн ойн баярай медаль тиимэ медальнуудаар шагнагдаhан тухайда ажалайнь дэбтэрхи тэмдэглэлэй үндэhөөр гү, али тиимэ медальнуудаар шагнагдаhан тухай гэршэлэн баталhан гүрэнэй, ниитын эмхинүүдэй бусад документнүүдэй үндэhөөр барюулагдажа болохо.

ТАСС шэнэ hонин

КПСС-эй делегаци Францида

ПАРИЖ. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко түрүүтэй Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци ФКП-гэй XXII съездэдэ ерэhэн аха дүү коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай, национально-сүлөөлэлэй ба демократическа хүдэлөөнүүдэй делегацинуудай түлөөлэгшэд февралиин 9-дэ Франциин Коммунис партиин [illegible] хүдэлмэрилэгшэдэй эмхидхэhэн обедтэ хабаадаа.

Луис КОРВАЛАНАЙ БАСАГАД СССР-тэ ЕРЭБЭ

Чилиин Коммунис партиин генеральна секретарь Л. Корваланай басагад — Вивиана, Мария-Виктория манай орондо ерээд байхадаа, ТАСС-ай корреспондентдэ ингэжэ хөөрэбэ:

— СССР-тэ гайхамшаг hайнаар угтуулhандаа зүрхэ сэдьхэлнай баяраар билтаран доhолоо. Бидэнэй эсэгые абархын, политическэ хэрэгүүдээр хаагдаhан бусад хүнүүдые абархын тула ехэ юумэ хэжэ байгаа үнэнтэ хамнарайнгаа дунда ерээд байнабди.

Бидэнние дэмжэн талархажа байhанайнь түлөө гүн ехэ баясхалан совет арадта дамжуулыт гэжэ бидэнэй эсэгэ Чилиhээ мордохымнай урдахана хаалсахадаа гуйгаа hэн. Луис Корвалан, тэрэнэй нүхэд эрэлхэг зоригтой, шэн тэсэмгэйгээр тулалдаhаар, хунта унаха, Чилиин арад дахинаа эрхэ сүлөөтэй болохо гээд этигэнэ, — гэжэ хори наhатай Вивиана хөөрэбэ.

Сантьягодахи университедhээ гаргагдаhан тухайдам бэшэгээр мэдээсээ hэн. Нэгэ курсда hурадаг олохон нүхэдни баhал гаргагданхай. «Коммунис залуушуулда хабаатай байhанай түлөө, студентнэрэй федерациие хүтэлбэрилэлсэhэнэй түлөө, олоной урда үгэ хэлэhэнэй түлөө» гээд гэмнэhэн байгаа гэжэ Вивиана мэдээсэбэ.

Вивиана Корвалан Москвагай университедэй бэлэдхэлэй отделенидэ ороод, ород хэлэ шудалжа байна. Энэ отделениие дүүргэhэнэй hүүлээр МГУ-гай биологическа факультедтэ ороxо хүсэлэнтэй. Дүү басаган Мария-Виктория сове hургуулида hуража үргэлжэлхэ.

(ТАСС).

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ hОНИН

МЭРГЭЖЭЛТЭДЭЙ hУРАЛСАЛ

Арбадахи табан жэлэй үедэ хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ, мэргэжэлтэдэй бэлэдхэлые hайжаруулха зорилго табигданхай. Тиимэhээ Буряадай хүдөө ажахын институт заочноор hурадаг студентнэрые тусхайтаар дуудажа, үбэлэй сессидэ суглуулаа.

Январь hарын hүүл багта агрономическа, механизациин болон бусад факультедэй 4-дэхи курсын студентнэр шалгалтын хүдэлмэри дүүргэжэ, зачёт болон экзаменуудаа тушаажа дүүргэбэ.

Харин механизациин, зоотехническэ, экономическа факультедүүдэй 5-дахи курсын студентнэр hуралсалаа түлэг үргэлжэлүүлжэ байна. Заочноор hурадаг студентнэрэй олонхид хүдөө ажахын мэргэжэлтэд юм. Хамта дээрээ 200 шахуу хүн суглараад байна.

Тэдэнэр 5-дахи курсаяа дүүргэхэдээ, дипломно хүдэлмэриин даабари дүүргээд лэ, гүрэнэй шалгалта барихаар бэлэн болохо байна.

Ц. ГУРУЕВА,
хүдөө ажахын институдай заочно таhагай хүдэлмэрилэгшэ.

Партиин XXV съездэ зорюулжа КПСС-эй ЦК-гай гаргаhан «СССР-эй арадай ажахые 1976–1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектые зүбшэн хэлсэлгэ

ШАНАР, ҮШӨӨ ДАХИН ШАНАР

Худөө ажахын үйлэдбэриие хэлбэришэгүйгөөр хүгжөөхэ, тарьялан болон фермэ дээрэhээ абтаhан продукциие бэлэдхэхэ гуримые нарижуулан hайжаруулха тушаа партиин XXV съездэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаhан проектээр хараалагдаhан хэмжээнүүдые худөөгэй ажалшад ханамжатайгаар хүлеэн абаа. Худөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ хубилгагдахагүй түсэб болон түсэбhөө үлүү гүрэндэ худалдаhанай түлөө дээгүүр сэн түлэжэ, ажахынуудые урмашуулха гурим арбадахи табан жэлдэ үлөөгдэхэ болонхой.

Республикымнай худөө ажахын худэлмэрилэгшэд, КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха социалис мүрысөөндэ жагсажа, юhэдэхи табан жэлэй болон 1975 оной түсэбые бэелүүлхэ талаар нилээд амжалтануудые түйлаhан байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ республикымнай ажахынууд гүрэндэ ороохо тарья худалдаха арадай ажахын түсэб 169 процент, хартаабха — 117 процент дүүргэhэн жэшээтэй. Гүрэндэ мяха, hү, ноохо, үндэгэ худалдаха юhэдэхи табан жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб гэхэдэ, республикымнай олохон аймагууд, совхоз болон колхозууд худөө ажахын продукци худалдаха талаар гүрэнтэй баталhан договороо амжалтатайгаар бэелүүлхэ гэжэ үсэдөөр оролдоо, нилээд ехэ худэлмэри хээ гэжэ гэршэлнэ бшуу.

Мүнөө үедэ худөө ажахын продуктнуудые, түүхэй эд худалдаха түсэб колхоз, совхоз болон бусад ажахынуудта хаа хаанагүй хүргэгдэжэ, түсэбhөө үлүү хэды шэнээн продукциин бэлэдхэгдэхэ тухай даабари бэлэдхэлэй эмхи зургаануудта үгтэнэ. Тингэжэ ажахы бүхэндөө хэды шэнээн продукци гүрэндөө худалдахаб гэhэн договор баталагдаха болоно. Энэ хэмжээе зүбөөр тодорхойлхо, ажахы бүхэнэй онсо өөрсэ илгаае, экономическа болон байгаалиинь эрхэ байдалые, ямар продукци үйлэдбэрилхөөр мэргэжэhыень харалсажа, зохисотой түсэб хараалан абаха гээшэ аймагуудай партийна, советскэ, худөө ажахын болон бэлэдхэлэй органуудай шухала хэрэг мүн.

Худөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэб колхоз, совхозуудта хүргэхэдөө, эдэ бүхы эрилтэнүүдые анхаралдаа абаагүй байбал, зарим ажахынууд хүнгэхэн түсэбөө ехээр үлүүлэн дүүргээд, гүрэнhөө ехэ мүнгэ нэмэжэ абаха, харин нүгөөдүүлынь түсэбөө дүүргээгүй үлэжэ, бэлэдхэлэй эмхи зургаануудай зүгhөө ялада унаха ушартай болоно. Жэшээнь, үнгэрhэн жэлэй 9 hарын туршада республикын 61 ажахы гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө дүүргээгүй, 4.286 тонноор бага тушааhан байгаа. Мүн 43 ажахы hү, 20 ажахы ноохо худалдаха түсэбөө бэелүүлжэ шадаагүй. Энэ уршагhаа гансахан hүнэй промышленностиин предприятинууд гүрэндэ hү тушааха түсэбөө дүүргээгүйнь түлөө ажахынуудта 24.887 түхэриг яла тохоhон байна. Ингэжэ квартал бүхэнэй, жэлэй түсэб дүүргэдэггүй ажахынууд олон дайралдадаг. Теэд манай бодоод үзэхэдэ, хэрбээ худөө ажахын продуктнуудые худалдаха түсэб ажахынуудта хүргэхэдөө анхаралтайгаар хандадаг haa, иимэ ушарнууд дайралдахагүй байгаа. Зүгөөр зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд гүрэнэй түсэб бэелүүлхэ талаар журамгүй байдаг, ажахыдаа бии байгаа арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглэдэггүй, абтаhан продукцияа ажахы доторой элдэб хэрэгсэлнүүдтэ үлүүсэ ехээр гаргашалдаг баримтанууд дайралдадаг гээшэ. Хэды тиимэ байбашье, түсэб зүбөөр табигдадаг байгаа haa, гээгдэлшэд нилээд үсөөн байха hэн.

Илангаяа мүнөө үедэ эдэ бүгэдэдэ ехэ анхарал табигдаха ёhотой. Юуб гэхэдэ, бэлэдхэлэй эмхи зургаанууд энэ жэлдэ гансахан 1976 ондо бэшэ, харин бүхы табан жэлэй туршада (жэл, бүхэнөөрнь хубаарилан) хэды шэнээн продукци хубилгагдахагүй түсэбэй ёhоор, хэды шэнээн продукци түсэбhөө үлүү худалдагдахаб гэhэн договор ажахынуудтай батална болоно бшуу.

Тиимэhээ аймагуудай хүтэлбэрилхы органууд ажахы бүхэнэй үйлэдбэриин арга боломжонуудые гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ, эдлүүриин газарайнь шанарые, капитальна хэрэглэмжэдэ хэды шэнээн мүнгэ зөөриин hомологдоhые, хэды техникэ, минеральна үтэгжүүлгэ үгтэхэ байhые, хэды шэнээн hайжаруулагдаhан газарай ашаглалгада оруулагдаха байhые анхаралдаа абаха шухала. **Ингэжэ бодомжотойгоор, экономическа талаар гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэжэ табигдаhан лэ түсэб урагшатайгаар дүүргэгдэхэ, ажахынуудай экономико хүгжөөлгэдэ нүлөөлхэ байhаниинь дамжаггүй.**

Тэрэшэлэн ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд бэлэдхэлэй эмхи зургаануудтай договор баталхынгаа урда тээ бэлдэхэ үйлэдбэреэ хүгжөөхэ арга боломжонуудаа тодорхойлхо, түсэбhөө хэды шэнээн продукци үлүү худалдаха байhанаа элишэлхэ уялгатай. Ингэжэ продукци худалдаха договор баталалгадаа али-али талаhаа hайса бэлдэхэ гээшэ ехэ удха шанартай. Тэрэнь элдэб арсалдаатай асуудалые зүб мүрөөр шиидхэхэдэ туhалха ха юм.

Иимэ догозорнууд заабол ажахынуудта шэнжэлэгдэжэ, тэндэ баталагдаха зэргэтэй. Яахадааб гэхэдэ, бэлэдхэлэй эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэй тодорхойгоор хөөрэлдэхэ, үнгэрhэн жэлдэ договорой али-али талаhаа яажа дүүргэгдэhые шүүмжэлэн сорсолхо, 1976 ондо, мүн арбадахи табан жэлдэ договороо амжалтатайгаар бэелүүлхын тула ямар хэмжээнүүдые абахаб гэжэ колхозой эдэбхитэдтэй зүбшэхэ болоно бшуу.

Эндэ зүбшэхэ, хөөрэлдэхэ бодомжолхо асуудалнууд олон гарадаг. Тэдэниие нюдэ далдалангүй, сэхэ руунь, үнэн сэдьхэлhээ хэлсэхэ хэрэгтэй ха юм. Договор баталхадаа продукцияа байра дээрэнь тушаахаар хэлсэжэ болохо бшуу. Бэлэдхэлэй эмхи зургаанууд шадаал haa ехэ продукци байра дээрэнь худалдан абахаар хэлсээ баталха ушартан.

Городой hүнэй комбинат Улаан-Үдын автоажахынуудай hү зөөдэг тусхай машинануудые хэрэглэжэ, нёдондо 20 мянга гаран тонно hү байра дээрэнь тушаан абаhан юм. Тиимэhээ 1976 оной договор баталхадаа, гормолкомбинат Улаан-Үдын аймагай бүхы ажахынуудhaa hүыень байра дээрэнь тушаан абахаар хэлсэхэ аргатай.

Тэрэшэлэн Улаан-Үдын мяханай комбинат городой авто-ажахынуудай тусхай машинануудые хэрэглэжэ, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй аймагуудай галуунуудай зарим хубииень өөhэдөө зөөжэ абаhан байха юм. Энэ арга боломжоёо харалсажа, 1976 оной договор зохёоходоо, эдэ аймагуудай ажахынуудай шубуудые байра дээрэнь тушаажа абахаар хэлсэжэ болохо байна.

Ажахынуудhaa, айлнуудhaa ородог малай арhа болон бусад зүйлнүүдые мүн лэ байра дээрэнь тушаажа абаад, аимпотребсоюзуудай автомашинануудаар суглуулха, зөөхэ саг ерээ. Имагтал иимэ арга боломжонуудай хэрэглэгдээгүй байhан дээрэhээ үнгэрэгшэ жэлэй 9 hарада ажахынуудта бии байгаа үхэрэй арhанай 43 процентнь, хонниой арhанай 30 процентнь гүрэнэй амбаарта ороогүй байшоо ха юм. **Буркоопсоюзай бэлэдхэлэй управлени энэ асуудалые хаража үзөөд, 1976 ондо, мүн саашанхи жэлнүүдтэ малай арhа байра дээрэнь тушаажа абахаар договортоо оруулха болоно.**

Городой плодоовощторг, столовэнуудай трест, Буркоопсоюз болон бусад организацинууд овощ болон хартаабха тушаан абадаг гээшэ. Эдэ эмхи зургаанууд энэ жэлдэ, мүн саашанхи жэлнүүдтэ хэды шэнээн овощ, хартаабха байра дээрэнь тушаажа абахаб гэжэ договортоо тодорхойлхо шухала.

Тэрэнэй пүүлээр продукци байра дээрэнь тушаан абаха зохид эрхэ байдал бии болгохо, колхоз, совхозуудай худэлмэрилэгшэдые тэрэнэй гуримтай, продукци тушааhан документ бэлдэхэ гуримтай танилсуулха ушартай. Илангаяа тушааха продукциинь hайн шанартай, гүрэнэй ГОСТ-ын эрилтэдэ хүрэхөөр байха жэшээтэй. Тэрэ саанаа арбадахи табан жэлнай худэлмэриин, продукциин шанар hайжаруулха эрилтэтэй ха юм. Тиимэhээ, жэшээнь, ажахынуудай ахамад зоотехнигүүд малаа ямар шэгнүүртэйгээр, хэр зэргэ тамиртайгаар худалдаха hүез хэды шэнээн тоhолхо тойгоор; ноохоёо ямар классай сайхлар тушааха байhанаа hайса тодорхойлхо болоно. Тэрэшэлэн колхоз, совхозуудай агрономууд гүрэндэ тушаагдаха ороохо таряанай, хартаабхын, ногооной гуримлай, овощ болон үрэhэнэй шанар дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые бэелүүлхэ үүргэтэй.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй эхинhээ хойшо hайн шанартай продукци гүрэндөө худалдаха гээшэ ажахы бүхэнэй нангин хэрэг болоно.

Үйлэдбэриингөө арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглээд, худөөгэй ажалшан бүхэнэй, бэлэдхэлэй эмхи зургаануудай худэлмэрилэгшэ бүхэнэй Эхэ оронойнгоо урдахи уялгаяа hайса дэрээд байбал, шэнэ табан жэлдэ хараалагдаhан зорилгонуудай амжалтатайгаар шиидхэгдэхэ байhаниинь дамжаггүй.

Л. ПЕГИНОВ.

Худөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ ба шанарай талаар Буряадай АССР-тэхи гүрэнэй ахамад инспекторэй орлогшо.

Партиин түсэб — арадай хэрэг

Улаан-Үдын аймагай «Мартын 8» колхоздо тракторнууд болон худөө ажахын техникэ заhабарилга муу бэшээр ябуулагдана. Сергей Фёдорович Брянскиин хүтэлбэрилдэг бригада дүрбэн хүниөө бүридэнэ. Энэ звено үнгэрэгшэ жэлэй ноябрнин эхеэр техникэ заhабарилха худэлмэреэ эхилээ hэн. Энэ сагай турша соо звено гэнжэтэ 9, үшөө нэгэ Т-25 түхэлэй трактор заhабарилжа дүүргээ. Звеногой гэшүүд мүнөө сеялкэнүүдые заhабарилжа эхилбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын аймагай «Мартын 8» колхозой механизаторнууд С. Фёдоров (зүүн гарhaa) ба Н. Ф. Брянский.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ГЭР БҮЛӨӨРӨӨ ХОНИНДО

Үглөөгүүр тээ конторо соо хүн зон олон, хүлгөөтэй байба. Совхозой директор Сергей Гончикжаповичтай энэ үдэр малшад дээгүүр ябажа ерэхэ гэжэ хөөрэлдэhэн байгаабди. Хэрэгээр ерэгшэд заб табижа үгэнэгүй. Нилээхэн хүлеэгдэхэ баатай болоогдоо hэн. Теэдшье нэгэ иимэ заншалта ehо бии: хүтэлбэрилэгшэд эртэ үглөөнhөө шухала хэрэгээ шиидхээд, отделени, бригаданууд, дээгүүрээ ябажа, малшад, механизаторнуудайнгаа хэжэ байhан худэлмэритэй танилсаха. Тиимэhээ эндэ гайхамаар юумэн үгы hэн.

Директор өөрөө хүнгэн машинынгаа рульда hууба. Hалхитай, бүрхэг үдэр. Туглын харлаhан хойто ой дээгүүр саhан ороно хэбэртэй. Эгээл тэрэ зүг тээшэ Сергей Гончикжапович хургаараа заажа:

— Чойдок Цырендоржиевичай отара тэндэ байдаг,— гэбэ.

Би энэ хонишон тухай урдань дуулаhан байжа, мэтил толгойгоо дохибоб. Машина дардам шоссейhээ гаража, хажуу тээшээ годироод, талын дундуур hунаhан, зарим газартаа хонхосог ёнхосогтой харгыда оробо. Замдаа малшадай үбэлжэлгэдөө хэр бэлэдхэл хэhэн тухай гол түлэб хөөрэлдэбэбди.

— Бадмажаповай отара яhала hайн,— гэжэ директор тэмдэглэбэ.— Эдилэ хоолынь бардам хүрэхэ аабза гэжэ hанагдана. Өөhэдөө үбhэ сабшалсадаг, бэлэдхэлсэдэг, hолоомо hoшoo байрадаа оруулалсадаг юм.

Хамаг юумэ эртээнhээ дууhыень hуража абашангүй, ошоходоо мэдэбэл дээрэ бэшэ гү гэhэншэг хөөрэлдөөнэйнгөө жолоо ондоо тээшэнь залаба.

Бидэнэй отара хүрөөгэй ябахада, саhан бургажа, hалхинда туугдан, үргэлжэдөө сайраhан тала дэлhэтэн долгитожо байhандал үзэгдэнэ.

Ерэхэдэмнай гэрэй эзэн эхэнэр үдынгөө сайлалганда hаяхан ороо хэбэртэй, галаа түлижэ, сайгаа шанажа hууба. Газаа хэды hалхитай, хүйтэншье hаань, гэр соо үни бутарма дулаан.

— Чойдок хүбүүгээ угтахаяа ошоhон юм даа. Ерэхэ болсо ёhотой,— гэээд, hуужа халуун сай барихыемнай уриба.

Зоригто хүбүүниинь арбан класс дүүргээд, удаан бодожо байнгүй, эхэ эсэгэдээ туhалжа ороо бэлэй. Юуб гэхэдэ, тэрэ багаhаа хойшо хониндо ябажа дуршэhэн, малда дуратай болонхой. Үнгэрэгшэ үбэл хурьга абалсаа. Тэрэнэй абаhан нэгэшье хурьган гарзалаагүй.

Залуу хүбүүнэй оролдосотой бэрхэ байhые хараадаа абажа, совхозой дирекци, партком герой городуудаар аяншалжа ерэхыень түлбэригүй путевко үгэhэн байгаа. Эгээ тиигээд лэ эсэгэнь хүбүүгээ угтахаяа мореоро ошоhон байба бшуу. Хонидойнь дал байрые хаража, ажаhуудалаарнь hонирхожо хөөрэлдэhөөр байт а р н а й, удаанше болонгүй, Чойдок Цырендоржиевич Ута-Гуяые үгсөөд, яаралгүйхэн хатаргаhаар ерэбэ. Хүбүүниинь автобусноо буугаагүй, хиидэ сагаа хаяhандаа халагланги дуугарна.

Нам даруугаар үгэлдэг, дунда зэргын бэетэй, ажалша бэрхэ гэжэ нютагтаа суутай энэ хүн гэнтэ хонишон болошоогүй юм. Hамганиинь хониндо ябадаг, өөрөө трактористаар худэлдэг байха. Чойдок нютаг нугынгаа түрүү механизаторнуудай нэгэн hэн. Жараад оной үеэр трактористнууд үшөөл дуталдадаг, али бүхы хэрэгэй гарахада, Чойдок Цырендоржиевич таталюургүн ябажа, хэрэг бүтээдэг хүниинь hэн. Тиигэhээр залуу үетэн захаhaa механизаторнууд боложо эхилээ бэлэй. Жэлhээ жэлдэ мал ажал дээрэ хүнүүд дуталдаха. Коммунист Бадмажапов хониндо орохо тухай асуудал түрүүлжэ hамгантаяа зүбшэжэ үзөө hэн.

Зурагала

Дабаа Балдановна ехэтэ баярлаба. Гэр бүлөөрөө хони даажа абахада hураггүй дээрэ ха юм. Теэд ходо хоёр тээ таhаршоодшье ябахань үнэндөө хадаа хашартай болошоо бэлэй.

Нүхэрэйнь гүйлтые совхозой хүтэлбэрилэгшэд дэмжээ hэн. Тиигэжэ тэрэ өөрынгөө нүхэр Дабаа Балдановнатай хониндо худэлжэ эхилhэн юм.

Эрэ хүнэй гар түрүүшын үдэрhөө мэдэрэгдэжэ эхилбэ. Дал хоройн саhа бариин гарахада, урдань дархашуулые дуудаха ушар гарадаг hэн. Мүнөө али бүхы юумэниинь яндагар байдаг. Hahaараа хониндо ябаhан Дабаа Балдановна дали ургахадал гэжэ, үшөө эршэмтэйгээр худэлжэ ороо hэн.

Бадмажаповтан жэл бүри бага багаар амжалта түйлажа, аймагайнгаа түрүү хонишодой зэргэдэ орожо шадаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ түрэхэ түлгэнүүдые даажа абаал. 100 эхэ хонин бүриhөө 96 хурьга, тиихэдэ хонин бүриhөө 3,5 килограмм ноохо хайшалжа абаа hэн. Энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриhөө 100 толгой хурьга абаха түсэбтэй.

Эртэ намар байхада үбhэ, hолоомоёо хорёодоо оруулжа абаhан юм. Хонидтоо үбhэ, hолоомонhoo гадна, хүхэ hолоомо, концентрат үгэлсөө.

Ахалагша хонишон Бадмажапов аймагай Советэй депутадаар hунгагданхай. Зонойнгоо үзүүлhэн этигэл найдабариие бодотоор харюулхые үргэлжэ оролдожо ябадаг.

Эрхим hайн ажалайнгаа түлөө нүхэр Бадмажапов «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор, үнгэрэгшэ жэлдэ социалис мүрысөөнэй илагшын тэмдэгээр шагнагдаhан юм. Мүн коммунис ажалай ударник, мал ажалай нэгэдэхи классай мастер үнинэй болонхой.

Гэр бүлөөрөө амжалтатай hайнаар худэлжэ байhан Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхозой хонишон Бадмажаповтанай бүлэдэ үшөө ехэ амжалта түйлахыень сэдьхэлhээ хүсэгдэнэ.

Ц. ХАМАЕВ.

ПРОЕКТ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭНЭ

ХЭРЭН. Түнхэнэй аймагай колхоз, совхозуудай, промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай партийна эдэбхитэд Хэрэн тосхондо сугларжа, партиин XXV съездэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаhан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектые зүбшэбэ.

Партиин ЦК-гай [illegible] хала документ тухай элидхэл КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь А. Д. Моглоев хэбэ. Тиихэдээ гол шэглэлнүүдэй проектын удха шанарые эли болгон харуулаад, энээнhээ уламжалан, аймагай партийна организациин бэелүүлхэ гол зорилгонууд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөө. Юhэдэхи табан жэл соо Түнхэнэй ажалшадай хэр худэлжэ гараhан тухай онсо тогтожо, бии байhан дутуу дунданuудаа элирхэйлээ, тэдэниие усадхаха талаар юу хэхэ ёhотой байhанаа элидхэлшэ тобойсо харуулаа.

Элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэн боложо, Саянай совхозой түрүү механизатор, коммунист нүхэр Пермяков тарлаанай бүри баян ургаса абадаг болохын тулада горитой ажал хэhэн тухайгаа сугларагшадта хөөрэбэ. Онсолходо, тус ажахын механизаторнууд 600 гектар тарьялан дээрэ элдэб үтэгжүүлгэ гаргажа тараагаад, тошон халяажа уhалха худэлмэриие яhала hайнаар ябуулна. Эдэ мэтын агротехническэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлhэнэй ашаар ороохото ургамалнуудай гектар бүхэнhөө абтадаг ургасые 2—3 центнерээр дээшэлүүлхэ зорилготой байhанаа нүхэр Пермяков мэдүүлнэ.

— Гадна 400—500 гектар уhалиг, намаглиг газар манай совхоздо бии,— гээд тэрэ хэлээ.— Тэдэниие хатаажа хэрэглээ haa, ехэ туhа асарха hэн. Теэд энэ худэлмэриндэ гаргашалха мүнгэн hомологдоногүй.

Малай тэжээлэй үндэhэ hуури бэхижүүлхэ асуудалда үгэ хэлэгшэд горитой анхарал хандуулаа. Партиин ЦК-гай проектые зүбшэн хэлсэлгын үедэ коммунистнуудай энэ талаар оруулhан дурадхалнуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар зарим тэды хэмжээнүүд абтаа.

— Жэшээлхэдэ, тусхай лугомелиоративна отряд бии болгообди,— гэжэ Түнхэнэй совхозой парткомой секретарь В. Ж. Сыренов хэлээ.— Тингэжэ 250-яад гектар намаглиг газарые хатааха худэлмэри эхилээд байна.

М. ДАРЖАЕВ.

КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таhагые даагша.

КПСС-эй райкомуудhaa мэдээсэнэ

* * *

ХЭЖЭНГЭ. КПСС-эй ЦК-гай гаргаhан проектые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаhан КПСС-эй райкомой пленум эндэ боложо дүүрэбэ. Партиин райкомой бюрогой гэшүүн, аймсовєдэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Д. Б. Рыбдылов энэ асуудалаар элидхэл хэбэ.

Тиихэдээ юhэдэхи табан жэл соо Хэжэнгэ, Худанай голнуудай ажалшадай түйлаhан амжалтанууд тухай хөөрөөд, эдэ гүйлалтануудаа саашадаа бүри арьбадхахын тулада юу хэхэ байhан тухай онсо тогтоhон байха юм.

Арбадахи табан жэл соо мал ажалые улам хүгжөөхэ асуудалда горитой анхарал хандуулагдажа байна. Тиихэдээ үйлэдбэриие томодхохо, тусхай нэгэ шэглэлдэ оруулха гол зорилготой. Энээнhээ уламжалан hү haалиин томо томо комплекснуудые барижа ашаглалгада оруулха талаар горитой хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэхэ юм.

Хэжэнгын совхоздо Бахлайтын, Красна-Ярай, Ушхайтын, Худанай совхоздо Улааха-Аралай, Иннокентьевкын, Загаhатын совхоздо Түбэй hү haалиин комплекснууд бии болгогдожо, 3400-гаад үнеэн эндэ байлгагдаха, аймаг соо абтадаг hүнэй ехэнхи хубинь эндэ абтаха.

«Первомайский» совхоздо 3800—4000 толгой үхэр шахаи таргалуулха, 2500—5000 хони байлгаха ехэ комплекснууд баригдаха.

Иимэ комплекснуудта ажаллаха зоной hуудал байдалда баhал ехэ анхарал хандуулагдаха байна. Hаруул, уужам улаан булангууд, магазинууд, медпунктнууд бии болгогдохо.

КПСС-эй Хэжэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь Р. Г. Баяртуев, Хэжэнгын совхозой механизатор В. Ф. Фадеев, Загапатын совхозой парткомой секретарь А. А. Аюржанаев, Худанай леспромхозой директор П. И. Скоблов болон бусад элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсахадаа, партиин XXV съездэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаhан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектые үнэн зүрхэнhөө дэмжэжэ байhанаа мэдүүлээ.

Г. БАЛЬЖИРОВ.

КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таhагые даагша.

НАЙМААЛАГШАД ТООСОНО

Нарhатын рабкоопой худэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан боложо, 1975 оной hүүлшын кварталай, мүн табан жэлэй дүнгүүд гаргагдаhан, худалдаа наймаанай худэлмэрилэгшэдэй саашанхи зорилгонууд хараалагдаhан байна.

Аймагай түб hууринай худалдаа наймаанай худэлмэрилэгшэд юhэдэхи табан жэлдэ яhала hайнаар ажаллажа гараа. Жэшээнь, З. О. Албашеевагай даадаг универмагай коллектив табан жэлэйнгээ түсэб үнгэрэгшэ жэлэй ноябриин 7-до дүүргэжэ шадаа. Гадна, ажахыда хэрэглэгдэдэг эд бараанай магазинай коллектив, мүн 4-дэхи, 9-дэхи, тэрэшэлэн бусадшье магазинуудай коллективүүд табан жэлэйнгээ даалгабари амжалтатайгаар дүүргэ. Дээрэ дурсагдаhан магазинуудай олохон худэлмэрилэгшэд коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай худэлмэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар боложо үнгэрhэн суглаануудта олон хүн урмашуулагдаа, коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө. Тэдэнэй дунда В. В. Уваровагай даадаг 9-дэхи магазинай коллектив оролсоно.

Суглаанда хабаадагшад 1976 оной социалис уялга болон мүрысөөнэй дүрим баталан абаа.

Д. ДОРЖИЕВ.

Яруна.

10 КУБОМЕТРЭЭР ҮЛҮҮЛНЭ

Виктор Наумович Покацкий ажалша бэрхэ хүн. Гусиноозёрскын барилгын материалнуудай участогэй эрхим худэлмэришэдэй нэгэн юм. Тэрэнэй даадаг бригада хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые hайн шанартайгаар, ехээр гаргаха гэжэ эрмэлзэдэг.

Эдэнэр партиин XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэhэн зорилготойгоор социалис уялга абанхай. Мүнөө халаан бүриин даабариhaa гадуур 10 кубометр хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые гаргажа, социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана.

В. ЧЕРНЫХ.

СОВЕТ-ОРОН: ШЭНЭ hОНИН

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

НОРИЛЬСК. Байгал-Амарай түмэр замай барилгын оршон тойронхи нютагууд оро үсхөөрилгын газар болохо аргатай байна гэжэ холын Хойто зүгэй худөө ажахын эрдэм-шэнжэлэлгын институдай эрдэмтэд БАМ-ай хубиин тайга сооhи барилгын газарые шалган харанhанайнгаа hүүлээр тобшолол хэhэн байна. «Зуун жэлэй барилгын» оршон тойрондо мүнөө 100 мянга шахуу тэжээмэл оро тоологдоно. Саашадаа эдэнэй тоо хэдэ дахин үргэдхэгдэхэ юм.

ЭЛИСТЭ. Хальмагай республикын худөө нютагууд үргэлжэ дээрээ телефоноор хангагдаа. Заха холын Садовое тосхондо мянган номертой автомат телефонно шэнэ станциин ашаглалгада оруулагдахада, энэ ехэ худэлмэри түгэсхэгдэhэн байна. Тиигэжэ Сарпинска районой бүхы hууриин тосхонууд хоорондоо бата найдамтай хэлхээ холбоотой болоо.

НОВОЧЕРКАССК. Байгаалиие , сахин хамгаалха арадай университет эндэ нээгдээ. Оршон тойронхи агаарые арюун сэбэр байлгаха тухай, уhанай ба газарай нөөсэ баялигуудта, таримал модонуудта гамтай hайнаар хандаха тухай, амитанай аймагые сахин хамгаалха тухай лекцинууд тэрэнэй гурбан факультедтэ уншагдаха юм. Дээдэ hургуулинуудай, эрдэм-шэнжэлэлгын институдуудай эрдэмтэд, агрономууд, мелиораторнууд, ихтиологууд хэшээлнүүдые үнгэргэнэ.

ФРУНЗЕ. Иссык-Куль нуурай үзэсхэлэн hайхан эрье шадархи нютагуудые болбосон түхэлтэй болгохо проект табигдаа. Партиин XXV съездэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаhан проектын үндэhөөр, тэрэ оронoй эгээл ехэ курортын зононуудай нэгэниинь болгогдохо юм. Элүүржүүлгын 200 шахуу байhан мүнөө эндэ худэлдэг. Жэлдээ 1 миллионhoo үлүү хүн Иссык-Кулиин элүүржүүлгын газарта амаржа шадаха байна.

МОГИЛЕВ. Оролгын шалгалта амжалтатай hайнаар баринhан бэлигтэй эрхэ 60 үхибүүд хотын уран зурагай школын нэгэдэхи классата ороо. Түрүүшын хэшээлнүүд үнгэргэгдэв. Уран зурагай нюусануудтай, үндэhэн hүүритай үхибүүд неделидэ гурба дахин танилсаха, зураг зураха байна. Облас[illegible]

тиин хото городуудта, [illegible] риин тосхонуудта хүүхэд[illegible] студи, пионернүүдэй байшан[illegible] гай дэргэдэ 10 кружок хү[illegible] нэ.

ОКНИЦА (Молдавска ССР). КПСС-эй XXV съездэ зорюулагдаhан Ленинэй [illegible] муудай hapa эндэ [illegible] Тэрэ «Ленин, парти, ко[illegible] низм» гэhэн урда [illegible] гаргагдана. Пропаганд[illegible] нууд бригаданууддаар. [illegible] бэрнии участогууд [illegible] ябажа, предприятинууд[illegible] улаан булангуудта [illegible] хөөрэлдөөнүүдые хэнэ. [illegible] рысөөнэй түрүүшүүлэй [illegible] дүрим дэлгэрүүлhэн, [illegible] зоной байдалай матери[illegible] ба соёлой хэмжээ [illegible] лүүлхые түлөө партиин [illegible] ехэ тухай хөөрэhэн номууд[illegible] брошюрануудай [illegible] эмхидхэгдэнэ.

ГОРЬКОВСКО ОБЛАС[illegible] СССР-эй 50 жэлэй ой[illegible] рэмжэтэ Ильиногорско [illegible] хоз-комбинадай [illegible] ээлжээн ашаглалгада [illegible] шаагдаба. Комбинат [illegible] туршада 216 мянган [illegible] гахан түлжүүлхэ шадал[illegible] Энэ хадаа орон доторoo [illegible] томо мяханай фабрика [illegible] но.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: пор[illegible] хонуудые түлжүүлэг [illegible] сток.

ТАСС-ай фотохроника.

КАЗАХАН ССР. К[illegible] кайска областиин [illegible] торнууд миллион гек[illegible] саhа тогтоогоо. Үбэлэй [illegible] рэтэр энэ бүхы талмай [illegible] та дахинаа саhан тогт[illegible] юм. Тэрэнэй ашаар [illegible] таа шииг нойтон ехэ[illegible] луулагдажа, намартаа [illegible] баян ургаса абадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Ка[illegible] Уральский» совхозой [illegible] дээрэ.

ТАСС-ай фотохроника.

Республикын худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой, ажалшадай ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

АЖАЛШАДЫЕ ХАНГАЛГАДА АНХАРАЛТАЙГААР ХАНДАХА

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. И. КОРАБЛЕВОЙ элидхэлhээ

— Республикын промышленностиин, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд юhэдэхи табан жэлдэ, тэрэ тоодо 1975 ондо продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха түсэбтэ даабаринуудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа, — гээд нүхэр Кораблев элидхэлэйнгээ эхиндэ тэмдэглэбэ. — Энэ үргэтэ худалдаа наймаанай ниитын эдеэ хоолой, ажалшадай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэд горитойхон хубитаяа оруулалсаhан байна.

Манай республикын худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой предприятинууд социалис мүрысөөн урдандаа үргэнөөр дэлгэрэн[…]. Тэрэнэй ашаар 1975 ондо эд бараанай эрьесын түсэб 4,8 миллион түхэригөөр үлүүлэгдэн дүүргэгдээ. Юhэдэхи табан жэлэй эд бараанай эрьесын түсэбые республикын худалдаа наймаанай министерствын магазинуудай хүдэлмэрилэгшэд 1975 оной декабриин 27-до дүүргэжэ, 19,5 миллион түхэригэй эд бараа түсэбhөө үлүү худалдаhан байна. 1970 онойхитой жэшэжэ харахада, эд бараанай эрьесэ үнгэрэгшэ жэлдэ 43,1 процентээр дээшэлбэ. 1970 ондо республикын хүн бүхэндэ […] түхэригэй эд бараан худалдагдаhан байбал, үнгэрэгшэ жэлдэ 858 түхэригтэ хүрөө. 1970 онойхитой жэшэжэ харабал, республикын арад зондо мяхан 61 процентээр, үндэгэн — 2,6 дахин, фруктнууд—31 процентээр, овощ—2 дахин, эд бараан—61 процентээр, хубсаhан—30, мебель—58, арhан […]—36 процентээр үнгэрэгшэ жэлдэ үлүү худалдагдаа байна. Эдэ бүгэдэ харахада республикын ажалшадай амидарал байдалай улам hайжарhан, бүри баян дэлгэр […] байhанай эли тодо гэршэ болоно.

Республикын городуудта, хүдэлмэришэдэй тосхонуудта табан жэлэй туршада хэдэн арбаад шэнэ магазин, столово баригдаба. Улаан-Үдын Железнодорожно райондо «Юбилейный» универмаг, […] хоолой болон эд бараанай олон тоото магазин, Загарай, Баргажан, Хэрэн, […]аево тосхонуудта, Гусиноозерск ба Хяагта хотонуудта универмагууд бодхоогдоо. Гусиноозерск хотын прибор бүтээлгын ба […]энүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводуудта, харин […] комбинадта. Северобайкальск тосхондо, бусад аймагуудта томо томо столовонууд ашаглалгада оруулагдаhан байна. Юhэдэхи табан жэлэй туршада хүн зоной хэрэгтэй юумэеэ өөhэдөө шэлэн абаха аргатай 700 гаран магазин республикадамнай […].

Табан жэл соо, тэрэ тоодо 1975 ондо республикын оптово баазануудай коллективүүд hайнаар ажаллажа, эд бараанай эрьесын түсэбые болзорhоонь урид дүүргэбэ. […]дай хладокомбинадай, «Росгалантерея», «Роскульторг», «Росторгодежда» болон бусад баазануудай коллективүүд илангаяа hайн дүнгүүдтэй ябана.

Кооперативна худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд хүдөөгэй ажалшадые эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр hайнаар хангадаг болохын тула hүүлэй үедэ ехэ ажал ябуулаа. Тэдэнэр табан жэлэй эд бараанай эрьесын түсэб болзорhоонь урид дүүргэжэ, 8 миллион түхэригэй бараа даабариhаа үлүү худалдаhан байна.

Хүдөөгэй худалдаа наймаанай эмхинүүдэй материальна үндэhэ hуури бэхижүүлхэ талаар горитой ажал ябуулагдаа. Табан жэл соо хүдөө нютагуудта 55 шэнэ магазин, хэдэн столово, эд бараанай ба эдеэ хоолой зүйлнүүдэй складууд, пекарнинууд баригдаhан байна. Эдэ бүгэдэ, хамтадаа 17 миллион түхэриг гаргашалагдаба. Холын малшадые түрүүшын хэрэглэлэй зүйлнүүдээр таhалгаряагүй хангахын тула 100 гаран автолавка хүдэлнэ.

Саашань нүхэр Кораблев ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай ажал тухай хэлэбэ. Тиигэхэ зуураа энэ hалбариин hүүлэй үедэ түргэнөөр хүгжэhэн тухай тэмдэглээ. Ниитын эдеэ хоолой предприятинууд техническэ талаараа урданайхиhаа hайнаар хангагдаа, хоол баригшадай эрилтые хангалга hайжараа. Үдэр бүри 200 мянгаhаа үлүү хүн столовонуудта эдеэлдэг болоо.

Ниитын эдеэ хоолой эмхинүүдэй эд бараанай эрьесэ табан жэл соо 32,9 процентээр дээшэлжэ, түсэбтэ даабари 100,2 процент дүүргэгдэбэ. Столовонуудта өөhэдын хүсөөр продукци үйлэдбэрилгэ 46,5 процентээр дээшэлээ. Улаан-Үдын столовонуудай трестын, ой модоной ажахын министерствын УРС-ын, Гусиноозерско ба түмэр замай ОРС-нуудай, Зэдын комбинадай продснабай коллектив табан жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэhэн байна.

Табан жэлэй туршада республика дотор хамтадаа 350 шэнэ столово баригдажа, мүнөө ниитын эдеэ хоолой 953 предприяти тоологдоно. Зарим предприятинуудай, тусхайлан хэлэбэл, мяха-консервын ба нарин сэмбын комбинадуудай, «Электромашина» заводой хүдэлмэрилэгшэд бултадаа столоводо үдэрэй хоол баридаг болоо. Технологическа, культурын институдуудта, прибор бүтээлгын заводто, Гусиноозерско ГРЭС-тэ, Улаан-Үдын 17-дохи дунда hургуулида, Шулуутайн ба Сэлэнгын леспромхозуудта, Кабанскын аймагай Брянск тосхондо hайн столовонууд, Гусиноозерск ба Хяагта хотонуудта ресторанууд ашаглалгада оруулагдаа.

Эдэ бүгэдын ашаар республика дотор ниитын эдеэ хоолой предприятинууд урданайхиhаа олон хүнине хангадаг болонхой. Жэшээнь, промышленна предприятинуудай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй 55 процентнь, дээдэ ба тусхай дунда hургуулинуудай hурагшадай 61 процентнь үдэртөө столоводо эдеэлдэг болоhон байна.

Гэхэтэй хамта ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэри үшөө ехэ дутагдалтай байhаар, столовонууд үсөөн, удаанаар баригдана. Шэнээр столовонуудые бариха табан жэлэй даабари оройдоо 60,5 процент дүүргэгдээ. Зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд өөhэдын хүсөөр столовонуудые бариха асуудалда анхаралаа багаар хандуулна. Тэдэнэй тоодо Улаан-Үдын авиационно, локомотив-вагон заhабарилгын заводууд, «Бурятцелинстрой» трест, Буряадай барилгын управлени, республикын автотранспортна управлени болон бусад оролсоно. Совхозуудта, hургуулинуудта столовонууд үсөөн баригдана. Гусиноозерско ГРЭС-эй, Байгал-Амарай түмэр замай барилгашад, Сэлэнгын ЦКК-гай, «Бурятцелинстрой» трестын, барилгын управлениин хүдэлмэришэд халуун хоолоор муугаар хангагдана. Мүн кулинарна магазинууд үсөөн баригдана. Иимэ ябадалые саашадаа тэсэхын аргагүй. Тиимэhээ ойрын сагта зохихо хэмжээ абажа, столово болон буфедые олошоруулха хэрэгтэй гэжэ нүхэр Кораблев тэмдэглээ.

Арад зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ hайнаар хангаха асуудалда КПСС-эй Центральна Комитет, советскэ правительство айхабтар ехэ анхарал хандуулна. hүүлэй үедэ энэ hалбари республика доторнай түргөөр хүгжэнэ гээд элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Табан жэлэй туршада ажалшадай хэрэглэмжэ хангалгын хэмжээн 42,2 процентээр дээшэлээ. Энэ hалбарие хүгжөөлгэдэ 1971—1975 онуудта 6 миллион түхэриг гаргашалагдаа. Хүдөөгэй 16 аймагта ажалшадай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадууд баригдажа, мүнөө үеын түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаhан байна. Тиихэдэ 6 аймагта хубсаhа химиин аргаар сэбэрлэхэ фабрика, ательенүүд баригдаа. Улаан-Үдэдэ хэрэглэмжэ хангалгын байшан, оёдолой 3 ателье, бусад объектнүүд ашаглалгада оруулагдаhан байна. Хэрэглэмжэ хангалгын предприятинуудта шэнэ 3805 түхеэрэлгэ тодхогдоо.

Табан жэлэй туршада 70,3 миллион түхэригэй хэмжээнэй хэрэглэмжэ хангалгын туhа арад зондо хүргэгдөө. Энэнь наймадахи табан жэлэйхиhээ хоёр дахин ехэ болоно. Табан жэл соо 23,8 миллион түхэригэй хэмжээнэй хэрэглэмжэ хангалгын туhа хүдөөгэй ажалшадта хүргэгдөө гэхэ гү, али 1965—1970 онуудайхиhаа 10,1 миллион түхэригөөр ехэ болоо.

Манай республикын газар дайда дээрэ Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин барилга эхилэнхэй. Тэрэнэй барилгашадые худалдаа наймаанай, ажаhуудалай талаар хангаха асуудалаар горитой ажал ябуулагдаа гэжэ нүхэр Кораблев саашань тэмдэглэбэ. Богонихон болзорто олон тоото магазин, столово, пекарни, складууд, ажалшадай хэрэглэмжэ хангалгын пунктнууд баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Тэрэнэй ашаар эд бараанай розничо эрьесын нёдондоной түсэб 135 процент дүүргэгдэhэн байна. 1975 ондо БАМ-ай барилгашадта 9.764 мянган түхэригтэ бараан худалдагдаа.

Худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой түрүү предприятинуудай тоо республикадамнай олошоржо байна. Улаан-Үдын горхлебторгын 4 магазинай, Зэдын комбинадай продснабай, горплодоовощторгын, Гусиноозерско ОРС-ын, Хяагтын худалдаа наймаанай конторын, Улаан-Үдын түбэй универмагай, 1-дэхи пищеторгын болон бусад коллективүүд табан жэлэй даабарие болзорhоонь урид дүүргэнхэй. Мүн Кабанскын, Захааминай, Бэшүүрэй, Түнхэнэй, Ахын, Хойто-Байгалай, Баунтын, Баргажанай, Прибайкалиин аймагуудай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд үнгэрэгшэ табан жэлые hайн амжалтатайгаар түгэсхөө.

Ажалай иимэ hайн дүнгүүд имагтал наймаалагшадай, бусад хүдэлмэрилэгшэдэй оролдосотойгоор ажаллаhанай ашаар туйлагдаа гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой ба ажалшадай хэрэглэмжэ хангалгын предприятинуудта даабарита ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, hайн үрэ дүн туйладаг түрүүшүүл улам олошороо. Хэдэн арбаад түрүү хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй орден, медальнуудаар шагнагдаhай, Россиин Федерациин ба Буряадай АССР-эй хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдтэ хүртэнхэй. Олон тоото хүдэлмэрилэгшэд «Социалис мүрысөөндэ илагша», «Юhэдэхи табан жэлэй ударник» гэhэн тэмдэгүүдээр шагнагдаа.

Республикын худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой ба хэрэглэмжэ хангалгын предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай дүнгүүд тухай хэлээд, тэдэнэй дутагдалнууд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд дээрэ нүхэр Кораблев тогтожо, зүблөөндэ хабаадагшадай анхарал татаба. Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай, ажалшадай хэрэглэмжэ хангалгын министерствэнүүдэй, Буркоопсоюзай, ниитын эдеэ хоолой управлениин мэдэлэй предприятинуудай ажал үшөө ехэ дутагдалнуудтай байhаар.

Нэн түрүүлэн магазинууд ба столовонуудай хүдэлмэри шанга хиналгада абтанагүй, хүтэлбэрилэгшэдтэнь эрилтэ hулаар табигдана. Зарим магазинуудта хилээмэн, дабhан, саахар, загаhан, зуруул, тамхин таhалдаhан байдаг. Тиимэ ушар илангаяа хүдөөгэй магазинуудта олон дайралдадаг гээшэ. Дурсагдаhан зүйлнүүд склад ба баазануудта ходо байдаг юм. Энэ ябадал наймаалагшадай, сельпонуудай хүтэлбэрилэгшэдэй ажалдаа харюусалгагүйгөөр лэ хандаhанhаа болоно гээшэ. Зарим нютагуудта магазинууд удаан саг соо хаалгаатай байдаг.

Совет худалдаа наймаанай гурим хазагайруулха ябадал үсөөрнэгүй, худалдан абагшадые мэхэлхэ ушар үшөө дайралдаhаар. Иимэ ушар илангаяа хүдөөгэй, магазинуудта, ОРС-нуудта, столовонуудай трестдэ олон үзэгдэнэ.

Худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд эд бараанай эрьесын түсэб hара бүхэндэ жэгдэ hайнаар дүүргэнэгүй. Жэшээнь, аймпотребсоюзуудай хахадhаа олонхинь 1975 оной эд бараанай эрьесын түсэбые дүүргэжэ шадаагүй. Улаан-Үдын 1-дэхи пищеторгын предприятинуудай 37 процентнь, горхлебторгын — 25, горпромторгын — 25, 2-дохи пищеторгын 50 процентнь үнгэрэгшэ жэлэй түсэбтэ даабари дүүргэбэгүй. Эды олон магазинуудай түсэбөө дүүргэhэн байбалынь, хэды ехэ эд бараан, эдеэ хоолой зүйлнүүд ажалшадта худалдагдаха байгааб?

Магазинууд болон столовонуудые бариха түсэб жэлhээ жэлдэ дүүргэгдэнэгүй. Жэшээнь, 1975 ондо 5560 дүрбэлжэн метр талмайтай магазинууд ашаглалгада оруулагдаха байбал, 4300 дүрбэлжэн метр тушаагдаа. Түмэр замай отделениин, Гусиноозёрско ОРС-нууд, Зэдын комбинадай продснаб, горпромторг, горпищеторгнууд шэнэ магазинуудые бариха даабаряа дүүргэбэгүй.

Республикын промышленна предприятинууд арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа магазинуудта үгэхэ түсэбөө хангалтагүйгөөр дүүргэнэ. Энэ асуудалаар республикын эдеэ хоолой промышленностиин министерствын предприятинууд ехэ дутагдалтай. Макароной кондитерскэ зүйлнүүд, пивэ, hэрюун ундан, жэмэсэй ба овощой консервэнүүд үнгэрэгшэ жэлдэ түсэбhөө багаар худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ үгтэhэн байна. Тиихэдэ нютагай промышленностиин предприятинууд трикотажна зүйлнүүдые, оёhон хубсаhа, сувенир ба шаажантай амhартануудые бүтээн гаргажа, магазинуудта үгэхэ даабаряа 1975 ондо дүүргээгүй байна.

Республикын оптово баазануудай ажал үшөөл дутагдалтай байhаар. Магазинуудта эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые саг соонь оруулха хэрэг ехэ дутагдалтай. Баазануудай хүтэлбэрилэгшэд эд бараа абадаг фабрика, заводуудтай холбоо барисаагаа бэхижүүлнэгүй, договорнуудаа саг үргэлжын хиналтада абанагүй. Тиимэhээ эд бараанай эрьесын түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ паад тойбо-татагдана, ажалшадай зүгhөө гомдол ороно. Магазинуудта эд бараа саг соонь оруулха тухай асуудал республикын худалдаа наймаанай министерство, оптово баазанууд зүбшэжэ, зүбөөр шиидхэхэ уялгатай.

Социалис зөөри хамгаалха хэрэг хангалтагүй байhаар. Эд бараа хулгайлха, үрихэ ушар үшөө усадхагдаагүй. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ 325 мянган түхэригэй эд бараан хулгайлагдаhан, үригдэhэн байна. Энэнь 1974 онойхиhоо ехэ.

Ажалшадай hуудал байдалай хэрэглэмжэ хангаха хэрэг үшөө ехэ дутагдалтай гээд элидхэлшэ онсо тэмдэглэбэ. 1975 ондо республикын ажалшадай хэрэглэмжэ хангаха түсэбтэ даабари 99 процент дүүргэгдээ. Хэрэглэмжэ хангалгын албанай предприятинуудай гурбанай нэгэ хубинь үнгэрэгшэ жэлэйнгээ, мүн табан жэлэй түсэбые дүүргээгүй байха юм.

Хэрэглэмжэ хангалгын албанай предприятинуудай ажалай гурим таагүйгөөр зохёогдонхой, арад зоной амарха үедэ тэдэнэр хаалгатай байдаг. Хүдөө нютагуудта хэрэглэмжэ хангалгын байшангууд, захил абаха пунктнууд үшөө үсөөн байhаар. Жэшээнь, республика доторнай 150 колхоз, совхоз бии. Теэд 70 ажахын түб hууринуудта ажалшадай хэрэглэмжэ хангаха байшан гү, али захил абаха пунктнуудшье үгы байха юм. Тиимэhээ 70 колхоз, совхозой ажалшад хэрэглэмжэ хангалгын албанай зүгhөө ямаршье туhаламжа абанагүй. Иимэ дутагдал ойрын сагта усадхагдаха ёhотой.

Шэнэ табан жэл продукциин шанар hайжаруулха, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ табан жэл гэжэ орон доторнай соносхогдонхой. Тиимэhээ худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд ажалдаа шэнэ онол арга хэрэглэжэ, хүн зонине бүри hайнаар хангадаг болохо уялгатай. Тиигэхэ зуураа ажалшадай эрилтые hайнаар шудалжа, оптово баазанууд болон арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүтээн гаргадаг завод ба фабрикануудтай холбоо барисаагаа улам бэхижүүлхэ болоно.

Ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд ажалшадые, илангаяа предприятинуудай хүдэлмэришэдые, хүдөөгэй малшад, механизаторнуудые халуун хоолоор гүйсэд хангадаг болохо асуудалда онсо анхарал хандуулха зэргэтэй. Тиихэдэ предприятинуудай хоёрдохи, гурбадахи халаануудта хүдэлдэг ажалшадые халуун хоолоор хангаха хэрэг тон шухалада тоологдоно. Столовонуудта бэлдэгдэдэг эдеэ хоолой шанар эрид hайжаруулха хэрэгтэй. Тобшохоноор хэлэхэдэ, хүдэлмэришэдэй столовонууд предприятинуудай эдеэ хоолой hайн цехүүд болохо зэргэтэй. Тиихэдэ промышленна предприятинууд, ниитын эдеэ хоолой эмхи зургаанууд өөhэдын хамhабариин ажахынуудтай болохо асуудал ойрын сагта шиидхэхэ болоно. Тиигэбэл нэмэлтэ продукци, илангаяа мяхан ехээр абтаха зэргэтэй бшуу.

Ажалшадай хэрэглэмжэ хангалгын албанай хүдэлмэрилэгшэд предприятинуудайнгаа үйлэдбэриин ашаг үрэ эрид дээшэлүүлхэ, хүн зоной захил hайн шанартайгаар дүүргэхэ, бүхы эрилтэнүүдыень саг болзортонь бэелүүлхэ асуудалнуудта анхарха зэргэтэй. Хэрэглэмжэ хангалгын предприятинуудые улам олошоруулха, хүдэлмэриинь шанар hайжаруулха шухала. Арбадахи табан жэлэй туршада республикын бүхы колхоз, совхозуудай түб hууринуудта, томохон hуурин газарнуудта ажалшадhаа захил абаха пунктнуудтай болохо эрилтэ табигдана.

Шэнэ табан жэлэй туршада гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай эд бараанай розничо эрьесые 27—29 процентээр дээшэлүүлхэ, ажалшадай хэрэглэмжэ хангалгын хэмжээе 1,5 дахин, тэрэ тоодо хүдөө нютагуудта 1,7 дахин ехэ болгохо зорилго табигданхай. Энээниие бодото дээрэнь бэелүүлгэ хадаа республикын худалдаа наймаанай, ажалшадай ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэдэй нангин уялга болоно гэжэ нүхэр Кораблев элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ онсолон тэмдэглэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүблөөндэ хабаадагшад Гусиноозерско ОРС-ын директор А. В. Назаренко (зүүн гарhаа), Зэдын аймагай Петропавловка тосхоной ажахын хэрэгсэлнүүдэй магазиниие даагша Х. Л. Банзарханова, Сэлэнгын аймагай Тамчын сельпогой магазиниие даагша З. М. Ясько, Прибайкалиин аймагай коопзверопромхозой директор В. В. Архипов гэгшэд забhарлалгын үедэ.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ЭЛИДХЭЛ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭЛГЭ

Улаан-Үдын 2-дохи пищеторгын ажахын тоосооной […]дохи магазинай директор Л. Г. Налетова трибунада гаража, коллективэйнгээ хэрэг тухай зүблөөндэ хабаадагшадта хөөрэбэ. Энэ магазинай коллектив табан жэлэйнгээ даабарие декабриин 21-дэ дүүргэжэ, эд бараанай розничо эрьесын түсэбые 30,3 процентээр үлүүлэн дүүргэhэн байна. Энэ үе соо […] мянган түхэригэй эд бараа түсэбтэ даабариhаа үлүү худалдагдажа, нилээд […] олзо абтаа. Магазинай хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай бүтээсэ табан жэл соо 16,0 процентээр дээшэлбэ. 1970 ондо магазинай хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй ажалые харахада, эд бараанай эрьесэ 3,8 мянган түхэриг болодог байгаа hаа, үнгэрэгшэ жэлдэ 5,2 мянган түхэригтэ хүрөө.

Эд бараанай эрьесын түсэб амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ […] сагта нэмэлтэ киоскнуудые нээхэ, лотогуудта […] ехэ, социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлхэ […]алнууд ехэ удха шанартай гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Үнгэрэгшэ зундаа тиимэ […] киоск, лоток хүдэлhэн […].

Магазинай коллектив […] тосхоной 6-дахи магазинай ажалшадтай мүрысөөндэ […] юм. Энэ мүрысөөндэ […]дохи магазинай хүдэлмэрилэгшэд нэгэнтэ бэшэ […] дамжуулгын Улаан […]. Тиихэдэ магазинай таhагуудай, наймаалагшадай хоорондо социалис мүрысөөн үргэнөөр […]нхэн.

Коллективтэ ажалай түрүүшүүл улам олошорно. […] коммунис ажалай […] нэрэ солодо хүртэнхэй. Хэдэн арбаад хүн социалис мүрысөөндэ илагша», «Юhэдэхи табан жэлэй ударник» гэhэн тэмдэгүүдээр шагнагдаа. Залуушуулые […] хүмүүжүүлхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулна. Магазинай 8 наймаалагша hурган хүмүүжүүлэгшээр хүдэлжэ, залуу 15 басагадые ажалайнгаа нюусада hургана.

Тиигэбэшье ажалнай дутагдалгүй гэжэ хэлэхын аргагүй гээд нүхэр Налетова тэмдэглээ. Склад, баазануудта байhан эд бараан заримдаа магазинда асарагданагүй, ажалшадай эрилтые муугаар мэдэдэг ушар дайралдана. Улаан-Үдын hүнэй комбинат магазинуудта сагаан эдеэнэй продукци оруулха графигаа баримталнагүй. hүн, зөөхэй зарим үдэрнүүдтэ магазинда оройдоошье асарагданагүй, hэрюун ундан дуталдана. Республикын нютагай ба эдеэ хоолой промышленностиин министерствэнүүдэй предприятинууд муу шанартай продукци бүтээнэ. Эдэ бүгэдэ дутагдалнуудые дары усадхаа hаа, ажалшадые хангаха хэрэг улам hайжарха hэн гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

— Республикын хүдөөгэй худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөөн хэзээ хэзээнэйхиhээ үргэнөөр дэлгэрэнхэй — гэжэ Буркоопсоюзай правлениин түрүүлэгшэ А. А. Имехоноев тусхайлан тэмдэглээ. — Табан жэл соо хүдөөгэй худалдаа наймаанай предприятинуудай материально-техническэ үндэhэ hууриие бэхижүүлхэ хэрэгтэ 17 миллион түхэриг гаргашалагдаа. Загарай, Хэрэн, Нарhата болон бусад томо тосхонуудта шэнэ универмагууд ашаглалгада оруулагданхай. Наймаалагшадай шударгы hайнаар хүдэлhэнэй ашаар табан жэлэй эд бараанай розничо эрьесын түсэб болзорhоонь 11 хоног урид дүүргэhэн байгаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ 240 миллион түхэригэй эд бараан, эдеэ хоолой зүйлнүүд хүдөөгэй ажалшадта худалдагдаа.

Хүдөөгэй ажалшадай салин хүлhэн улам дээшэлжэ, hуудал байдалынь hайжарна. Тиихэдэ тэдэнэй эрилтэ бүри дээшэлнэ. Хүнгэн автомашина, мотоцикл, hайн мебель, телевизор, гоё hайханаар шэмэглэгдэhэн амhарта худалдан абаха дуратайшуул олошорно. Гансахан 1975 ондо 1100 хүнгэн автомашина малшад болон таряашад худалдан абаhан байна.

Холын гүүртэ, отарануудта ажалладаг малшадые нүүдэл наймаагаар хангаха асуудал тон ехэ удха шанартай. Тиимэhээ автолавкануудай жолоошод - наймаалагшадай ажал hайжаруулха, түрүүшын хэрэглэлэй эд бараа элбэгжүүлхэ асуудалда Буркоопсоюзай, аймпотребсоюзуудай хүдэлмэрилэгшэд ехэ анхарал хандуулна. Мүнөө республикын хүдөө нютагуудта 100 гаран автолавка хүдэлгэгдэжэ, холын малшадай эрилтэ хангадаг байна. Тэдэнэй дунда ажалай түрүүшүүл улам олошорно.

Магазинуудта үгтэдэг эд бараанай шанар саашадань hайжаруулха асуудалда үгэ хэлэгшэ онсо анхарал хандуулаа. Нютагай промышленностиин предприятинууд продукци бүтээжэ, магазинуудта үгэхэ договорнуудаа муугаар дүүргэнэ. Жэшээнь, гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ 1 миллион 800 мянган түхэригэй продукци договороор хараалагдаhанhаа дутуу нютагай промышленностьhаа абтаhан байна. Энэ асуудалаар Улаан-Үдын hэсы гуталай фабрикын коллектив ехэ дутагдалтай. Үнгэрэгшэ жэлдэ хүдөөгэй магазинуудта валенка үгэхэ даабаряа арай шамай хахадлаhан байгаа. Тиимэhээ колхоз, совхозуудай малшадай олонхинь энэ үбэлжэлгэдэ дулаан гуталгүй үлэшэhэн байна. Тиихэдэ Ивалгын кондитерскэ фабрикын коллектив хүдөөгэй ажалшадта ехэ үритэй үлөө. Гусиноозерско оёдолой, Улаан-Үдын галантерейнэ фабрикануудай, Улаан-Үдын Кировэй нэрэмжэтэ заводой продукци ехээр голодоhондо ороно. Нютагай промышленностьда бүтээгдэдэг продукциин шанар hайжаруулха асуудалда онсо анхарал хандуулха саг ерээ гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

Аймпотребсоюзуудай складуудта, хүдөөгэй магазинуудта заримдаа гурил дуталдадаг байха юм. Тиихэдэ хүдөөгэй ажалшадhаа гомдол ороно. Гэхэтэй хамта городой, ОРС-нуудай магазинуудта тэрэнь үлүүсэ ехээр үгтэнэ. Городой ба ОРС-нуудай магазинууд гурил машинада ашажа, хүдөөдэ абаашаад, наймаалдаг ушар нэгэнтэ бэшэ дайралдадаг. Иимэ ябадал түсэблэлгын муу дээрэhээ болоно бшуу. Энээниие түсэблэлгын органууд хараада абаха зэргэтэй.

Республикын ажалшадай ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министерствын ахамад инженер П. А. Малханов үгэ абажа, энэ hалбариин hүүлэй үедэ ямараар хүгжэhэн тухай хэлээ. Хэрэглэмжэ хангалгын предприятинууд улам олошорно, материально-техническэ баазань бүри бэхижэнэ. Табан жэл соо энэ hалбариие хүгжөөлгэдэ 6 миллион түхэриг гаргашалагдаа. 3800 гаран шэнэ түхеэрэлгэ тодхогдоо. Олонхи аймагуудай түбтэ хэрэглэмжэ хангалгын комбинадай шэнэ байшангууд, ательенүүд ашаглалгада оруулагдаба. Табан жэл соо 70,3 миллион түхэригэй хэмжээнэй туhа республикын ажалшадта хүргэгдэhэн байна.

Хүдөөгэй ажалшадай хэрэглэмжэ хангалга үшөө ехэ дутагдалтай гээд тэрэ тэмдэглээ. Аймагуудтахи хэрэглэмжэ хангалгын комбинадуудта телевизор, радиоприемник, холодильнигуудые заhабарилха мастернууд дуталдана. Тэдэнэй бии байгаашье hаань, колхоз ба совхозуудта ошохо тусхай машинанууд хомор. Республикын колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ажалшадhаа захил абаха пунктнуудые бариха асуудалда анхаралаа багаар хандуулна. Улаан-Үдын, Яруунын, Загарайн аймагуудта энэ асуудалаар илангаяа ехэ дутагдалтай. Мүн ажалшадай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэдтэ гэр байра оройдоошье үгтэнэгүй. Энээнhээ боложо, олон мэргэжэлтэд ажалhаа гаража ошоно. Энэ асуудалые шиидхэхэ хэрэгтэ городой, аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдкомууд туhалха зэргэтэй.

Хангалгын албанай хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ шэнэ табан жэлдэ ехэ зорилгонууд табигданхай. Жэшээнь, ажалшадай ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хэмжээн энэ табан жэлдэ 1,5 дахин дээшэлүүлэгдэхэ ёhотой. Энээниие бэелүүлхын тулада ажалшадай дунда социалис мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, эмхидхэлэй хүдэлмэри hайжаруулха хэрэгтэй. Энэ хэрэгтэ министерствын, аймагуудтахи комбинадуудай хүтэлбэрилэгшэдэй эрмэлзэл оролдолго зорюулагдаха болоно гээд нүхэр Малханов хэлэбэ.

— Зэдын аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэд табан жэлэй даабарие 1975 оной декабриин 25-да дүүргэжэ, урдахи табан жэлэйхиhээ 22 миллион түхэригэй эд бараа үлүү ажалшадта худалдаhан байна, — гэжэ Петропавловка тосхоной ажахын хэрэгсэлнүүдэй магазиниие даагша Х. Л. Банзарханова тэмдэглээ. — Аймагай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд хүдөөгэй ажалшадай эрилтые hайнаар хангаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулдаг болоо. Магазинуудай тоо улам олошороо, наймаалагшадай мэргэжэл шадабари дээшэлнэ.

Түс магазинай хүдэлмэрилэгшэд коммунис ажалай коллективэй нэрэ солодо хүртэнхэй. Үнгэрэгшэ табан жэл соо ажалшадта эд бараа худалдаха даабаряа октябрь hарада, түгэсхэхы жэлэй түсэбые ноябрьда дүүргэhэн байгаа. Түсэбhөө гадуур хэдэн мянгаад түхэригэй эд бараан худалдагдаа.

Аймагаймнай колхоз, совхозуудай малшад, механизаторнуудай hуудал байдал улам hайжаржа, тэдэнэй эрилтэ бүри дээшэлнэ. Хүнгэн автомобиль, мотоцикл, hайн мебель, телевизор, ковёр, гоёор шэмэглэгдэhэн амhарта худалдан абаха дуратайшуул жэлhээ жэлдэ олошорно. Теэд тиимэ эд бараан манай аймагта үсөөн үгтэнэ, ажалшадай захил дүүргэгдэнэгүй. Энэ асуудалда Буркоопсоюзай правлениин хүтэлбэрилэгшэд анхарха зэргэтэй гэжэ нүхэр Банзарханова тэмдэглээ.

Энэ магазинай хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлэй мүрысөөндэ оролсожо, январь-февраль hарануудай түсэбые съездын нээгдэхэ үдэр дүүргэхэ социалис уялга абаhан байгаа. Энэ уялгаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна, январиин түсэб болзорhоонь урид бэелүүлэгдээ.

— Ниитын эдеэ хоолой эмхинүүд юhэдэхи табан жэл соо тусхай hалбари боложо, саашадаа хүгжэhэн байна, — гэжэ республикын ниитын эдеэ хоолой управлениин начальнигай орлогшо В. А. Ананина хэлэбэ. — Столово, ресторануудай материальна база hайжараа, шэнэ хэдэн столово баригдаа. Столовонуудта хоол баригшадай тоо табан жэлэй туршада 42 процентээр олошороо. Управлениин предприятинууд түсэбтэ даабаряа амжалтатайгаар дүүргэhэн байна. Тиихэдэ шэнэ жэлэй январь hарын түсэб болзорhоонь урид дүүргэгдэнхэй.

Гэхэтэй хамта ажалшадые, студентнэрые, hурагшадые халуун хоолоор хангаха хэрэгтэ дутагдалнууд үшөө олон байhаар. Шэнэ онол арга, жэшээлэн хэлэбэл, станогто хүдэлжэ байhан хүдэлмэришэдтэ халуун хоол абаашажа үгэхэ, эмхи зургаануудта асаржа худалдаха хэрэг бираатайгаар нэбтэрүүлэгдэнэгүй. Мүнөө үедэ хүдөөгэй hургуулинуудай hурагшадые, фабрика, заводуудай хүдэлмэришэдые халуун хоолоор хангаха асуудал тон шухала болонхой. Тиимэhээ столовонуудые, буфедүүдые олошоруулха хэрэгтэй. Тэрээниие шиидхэхэ хэрэгтэ предприятинуудай, hургуулинуудай директорнүүд туhалха зэргэтэй. Тиихэдэ городуудта, хүдэлмэришэдэй тосхонуудта кулинарна магазинуудые олошоруулха хэрэгтэй гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

Республикын худалдаа наймаанай министр М. М. Хабалов зүблөөн дээрэ үгэ хэлэжэ, шэнэ табан жэлдэ бэелүүлэгдэхэ зорилгонууд тушаа тодорхойгоор хөөрэбэ. Тиигэхэ зуураа худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ ариг сэбэрые сахиха, ажалшадые культурнаар хангаха, ажалдаа шэнэ онол арга үргэнөөр хэрэглэхэ, хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ асуудалнуудта онсо анхарал хандуулаа.

Түмэр замшадай ОРС-ын 24-дэхи магазиниие даагша О. И. Рязанцева, «Бурятрадиотелебыттехника» нэгэдэлэй механик А. И. Белоусов, Кабанскын аймагай Брянскын ОРС-ын магазинай наймаалагша Е. П. Перевалова, Улаан-Үдын трикотажна зүйлнүүдые оёхо, hэльбэн шэнэлхэ фабрикын директор Г. И. Москвитин, «Росгалантерея» баазые эрхилэгшэ Г. А. Степанов, Улаан-Үдын горпромторгын директорэй орлогшо О. А. Михалёва гэгшэд элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаа.

КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь В. Г. Бирюков зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ.

Республикын худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой, ажалшадай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэдэй 1976 оной социалис уялганууд зүблөөн дээрэ баталагдан абтаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бэшүүр тосхоной хилээмэнэй заводой хүдэлмэришэн Ф. П. Зоркальцева (зүүн гарhаа), Бэшүүрэй аймагай Бага-Кукалэйн сельпогой магазинай наймаалагша Н. Г. Фалилеева, Зэдын аймагай Гориин совхозрабкоопой автолавкын наймаашан М. Г. Рыбакова гэгшэд зүблөөнэй забhарлалгын үедэ ажал тухайгаа хөөрэлдэжэ байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

НОВГОРОД ХОТОДО АЙЛШАЛЫТ!

Новгород!.. Түүхын хэшээлнүүдтэ гү, али ондоо олон газарнуудта энэ хото тухай дуулаагүй хүнине олохонь бэрхэтэй хаш. Волхов мүрэн тухай, ирагуу һайхан хүгжэм дуугаараа далайн хаанай басаганай сэдьхэл зүрхые хүдэлгэһэн суута Садко, харин харатан дайсадһаа Эхэ ороноо хамгаалһан Василий Буслаев тухай домог онтохонууд арад зоной дунда мүнөөшье хэлсэгдэдэг. Баруун зүгһөө добтолон ерэһэн дайсадһаа Русь оронине сэжэжээрээ халхалан бодоһон Новгород. Сэнхир долгиёо һэжэһэн Волховой эрьедэ нилээд олон дайсад үхэлөө оложо унаа. XVIII—XIX зуун жэлнүүдэй ородой соёл культурын мэдээжэ ажал ябуулагшадай бүтээлнүүд Новгород хототой дүтэ холбоотой.

Хүгжэмэй ажал ябуулагша, композитор, дирижёр А. С. Аренский Новгородто түрэһэн юм. Мүн суута композитор С. В. Рахманинов Новгород шадар түрэжэ, бага балшар наһаяа тэндэ үнгэргөө. Ородой суута хүнүүд Державин, Пушкин, Рылеев, Белинский, Добролюбов болон бусад энэ хотын эртэ урдын архитектурын хүшөөнүүдтэй, намтар түүхэтэйнь танилсажа, омогорхоһон байха юм.

Новгород хотын урдын урашуул гайхамшаг бүтээлнүүдые хэжэ, гансашье Росси дотор бэшэ, дэлхэй дээрэ суурхаһан байна бшуу. Тэдэнэй барижа бүтээһэн Кремль, Софийска, Николо-Дворищенскэ болон Георгиевска соборнууд болон бусад барилганууд мүнөөшье болотор хүн зонине гайхуулһаар.

Новгород хотын гоё һайхан барилганууд хэдэн зуун жэлэй туршада бүтээ бшуу. Харин мүноонэй хотын гудамжаар ябаад үзыт. Завод, фабрикануудай хүсэтэ амисхаалые абаһаар лэ мэдэрхэт. Химическэ промышленность, машина бүтээлгэ, металл болбосоруулга эндэ хүгжэнхэй. Мүн аяншалгын хэрэг эндэ һайнаар табигданхай.

Новгород хотодо харин олон айлшад ходо ерэжэ байдаг. Манайшье Улаан-Үдэ хотын һурагшад энэ хотодо ошожо ерээ. Энэ аяншалга тухайгаа эдиршүүл иигэжэ хөөрэнэ.

Улаан-Үдэ хотын 45-дахи һургуулиин наймадахи классай һурагша **Саша Горянинов:**

— Одоол һайхан город! Тэрэ урданай барилганууд-соборнууд мүнөөшье болотор нюдэндэм үшөөл харагдапаар. Уран бэлигтэй, алтан гартай хүнүүд эдэ соборнуудые бүтээгээ юм байна.

Энэл һургуулиин наймадахи классай һурагша **Володя Орлов:**

— Түүхэтэ, дурасхаалта газарнууд тэндэ угаа олон. Церковь, собор болон бусад ордонгууд алтан шара оройнуудаа, шүбэгэр ганжарнуудаа наранай туяада гоёор яларуулна. Энэмнай одоол ородой искусствын агуу памятнигууд байна гэжэ бидэнэр ойлгообди.

Эдэ һурагшад үбэлэй амаралтын үедэ Новгород хото айлшалан ошожо, тэндэхи түүхэтэ, дурасхаалта газарнуудтай дүтөөр танилсаһанаа хэзээдэшье мартахагүй ёһотой.

Мүн хабарай амаралтын үедэшье иимэ аяншалганууд эмхидхэгдэхэ.

Хүндэтэ нүхэд, һургуулиин һурагшад, эдир аяншад, уужам дэлгэр Эхэ орон соогуураа ябажа, түүхэтэ, дурасхаалта газарнуудтай танилсыт.

Эртэ урдын Новгород хото таанадые хүлеэһээр.

Е. КАЛЕНЫХ,
аяншалга болон экскурсиин бюрогой методист.

МҮЛЬҺЭН ДЭЭРЭХИ УРИЛДААН

Һаяын амаралтын нэгэ үдэр Закаменск хотын спортдо дуратай хэдэн зуугаад хүн стадиондо ерэжэ, мүльһэн дээрэ мотоциклаар урилдалгаар Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөө хараба. Закаменскда республикын суглуулагдамал команда айлшалаа. Тэрэнэй бүридэлдэ шадамар бэрхэ спортсменүүд, ССР Союзай спортын мастернууд болон мастерта кандидадууд байба.

Бүлэг мотоциклистнүүдэй таба дахин урилдаһанай удаа, мүрысөөндэ зорюулагдажа эмхидхэгдэһэн лотерейн дүнгүүд соносхогдобо. Зэдын комбинадай транспортна цехэй начальник Ф. Ф. Краус 1224-дэхи номерой азатай биледээр хоёр зуугаад түхэригэй сэнтэй мопед шүүгээ. Тэрэ шүүбэринь эзэндэнь стадион дээрэ барюулагдаа. Мүрысөөнэй дүн согсолходо, СССР-эй спортын мастер, Улаан-Үдын түлөөлэгшэ Николай Рыбаков 350 кубическа сантиметр хэмжээнэй мотоциклнуудай классһаа, тиихэдэ спортын мастерта кандидат, Загарайн түлөөлэгшэ Валентин Иванов 500 кубическа сантиметрэй мотоциклнуудай классһаа илажа гарабад. Чемпионуудта үнэтэ бэлэгүүд болон дипломууд барюулагдаа.

Ерэхэ жэлдэ Закаменск хотын стадион дээрэ Монголой Арадай Республикын спортсменүүдэй хабаадалгатай нүхэр ёһоной уласхоорондын мүрысөөн үнгэргэгдэхөөр хараалагдаба.

Б. ЖАНЧИПОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: урилдаанай эхин; мүрысөөндэ илагшад.

Ф. СИЗЫХЭЙ фото.

«НЕФТЯНИК»— ЗОНЫН ЧЕМПИОН

Спорт

«А» классай хоёрдохи бүлэгэй командануудай дунда бүмбэгэтэй хоккейгээр 1976 оной СССР-эй чемпионадай Алас-Дурна зүгэй зонын мүрысөөн найман үдэр соо Улаан-Үдын авиационно заводой стадион дээрэ болобо.

7 команда, тодорхойлон хэлэхэдэ, Хабаровска хизаарай «Нефтяник», Приморийн «Локомотив», Буряадай АССР-эй «Забайкалец», Амарай областиин «Локомотив», Сахалинай «Океан», Шэтын областиин «Локомотив», Эрхүүгэй «Звезда» команданууд манай нэгэдэхи зонын нааданда хабаадаһан байна.

Субботодо гурбан уулзалга болобо. Хабаровскын «Нефтяник» — Шэтын хокмандые—8:5, Амарай хоккеистнүүд — манай спортсменүүдые — 6:4, Приморийн «Локомотив» Сахалинай түлөөлэгшэдые 15:4 тоотойгоор шүүгээ.

Амаралтын үдэр үнгэргэгдэһэн хоёр наадан тухай тогтоё.

Үглөөнэй 10 саг. Сахалинай, Шэтын хоккеистнүүд түрүүлэн елүүр дээрэ гараба. Нааданай эхиндэ «Океанай» спортсменүүд хэдэн шанга добтолго хэжэ, тоо нээһэн байна. Теэд эдэнэй добтолго саашадаа һулара һуларһаар, аяар 2:19 тоотойгоор шүүгдэшоо. Шэтэһээ наймадахи номерой А. Гладун илангаяа шалгарба. Тэрэ аяар 6 бүмбэгэ нүгөөдынгөө воротада оруулаа.

Эрхүүгэй «Звездагай» — Амарай «Локомотивай» уулзалга сугларагшадай анхарал татаба. Ушарынь юуб гэхэдэ, энэ нааданай дүнгөөр хоёрдохи һуурида гараха команда элирхэ ёһотой һэн.

Эрхүүгэй авиационно заводой команда нүгөөдэһөө һураггүй булюу байжа, 10:3 тоотойгоор шүүгээд, хоёрдохи һуури эзэлбэ.

Хабаровска хизаарай «Нефтяник» бүхы наадандаа илажа, 12 очкотойгоор Алас-Дурна зүгэй зонын чемпион болоод, февралиин 18-да үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаха эрхэдэ хүртэбэ. Манай спортсменүүд һүүлшын нааданда приморийнхидта 0:6 тоотойгоор шүүгдэжэ, зургаадахи һуурида түригдэшоо.

Тусхай шангууд тогтоогдоһон байгаа. Амарай «Локомотивһаа» Алексей Дорохин — эрхим бэрхэ вратарь, Николай Запрягаев (Эрхүү) — эрхим хамгаалагша, Михаил Тутаев (БурАССР) — хамгаалалтада бэрхээр туһалагша, Приморийн хизаарһаа Олег Шутов — түрүү бэрхэ добтологшо, Геннадий Клементьев (Эрхүү) — эгээл олон бүмбэгэ сохигшо, Николай Большаков (Барнаул) бэрхэ судья гэжэ тоологдон, ресспорткомитедэй дипломуудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаба.

Б-М. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

ЧЕМПИОН ТОДОРБО

Шатараар эрэшүүлэй дунда Баргажан тосхоной түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн хоёр үдэрэй туршада болобо. Үнгэрһэн жэлэй чемпион Хойто электросетьнүүдэй диспетчер Леонид Галин, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлдэхэ ба шанарай талаар гүрэнэй инспектор Валерий Гончаров, районогой ашаа тээгшэ Виктор Устюгов, ЭТУС-ай начальник Матвей Галсанов, поселково Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Константин Банаев, харадаггүйшүүлэй бүлгэмэй түрүүлэгшэ Геннадий Константинов болон бусад хабаадаа.

Түрүүшын уулзалгаһаа эхилээд шанга тэмсэлэй болобошье, удаа удаагаар олон нааданда шүүһэн Гончаров урагшаа тэгүүлжэ, нүгөөдүүлынь тэрэнээ хүсэхын түлөө һайсахан оролсобо гээшэ. 7-дохи уулзалгада тэрэ «бүдэржэ» бэшэндэ баярай тэмдэг үзүүлбэшье, һүүлшын хоёр нааданда шүүжэ, 9-һөө 8 очко абахадаа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Хоёрдохи һуури эзэлһэн һургуулиин 10-дахи классай һурагша Сергей Малыгин урагшаа ехэ алхам хээ. Юуб гэхэдэ, нёдондо тэрэ 6-дахи һуури эзэлһэн юм. Энэ баримта тэрэнэй ургажа ябаһанине гэршэлнэ. Тиихэдэ залуу шатаршан чемпионине илажа шадаа.

9-һөө 5,5 очко абаһан Галин Устюговтой уулзалгаяа дүүргэхые хүлеэн, сэдьхэлээ хүдэлгэн байгаа. Ушарынь гэхэдэ, энэ уулзалгала шүүбэл Устюгов очкогоороо Галинине хүсэжэ, коэффициентын ёһоор, урдань орожо, гурбадахи һуури эзэлхэ аргатай байгаа бшуу.

Илажа гараһан түрүүшын гурбан шатаршад бэлэг, шангуудта хүртөө. Табан хүн аймагай түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ хабаадаха эрхэ олоо.

Н. ГАЛДАНОВ,
мүрысөөнэй судья.

Анголые сүлөөлхын түлөө арадай хүдэлөөнэй (МПЛА) зэбсэгтэ хүсэнүүдые, Анголын Арадай Республикын правительствые дэмжэлгын жагсаал Луандада болоҗо байна.

БТА—ТАСС-ай фото.

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО

ХИЛЫН СААНАҺАА

ОЛОНОЙ ҺОНИРХОЛ ҮҮСХЭНЭ

КПСС-эй болохоёо байгаа XXV съездэ дэлхэйн олониитэ, элдэб оронуудай хэблэл эдэ үдэрнүүдтэ анхаралаа улам ехээр хандуулна. Съездын шиидхэбэринүүд дэлхэйн оронуудай арадуудай хуби заяанда түүхэтэ удха шанартай байха, шахардуу байдал һуларуулхын түлөө, социальна хүгжэлтэ дэбжэлтэ хангахын, национальна сүлөөрэлгын, арадуудай хоорондохи ханн барисаа, харилсаа холбоо бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ сэгнэшэгүй туһа хүргэхэ юм гээд политическэ, ниитын ажал ябуулагшад, газетэ болон журналнууд мэдүүлнэ.

ЛОНДОН. Партиин XXV съездэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» гэһэн проект социалис байгуулалтын булюу һайн байлгые элирхэйлэн гэршэлнэ гээд Англиин «Лейбор мансли» журнал февраль һарынгаа номер соо бэшэнэ. Советскэ Союзай хүгжэлтын шата бүхэн бүхы арадай үзэмжэдэ табигдадаг юм. Совет хүнүүд ажабайдалайнь бүхы һалбаринуудта хабаатай шиидхэбэринүүдые баталан абалгада эдэбхитэйгээр хабаададаг байна. Имагтал социализмын үедэ, иимэ арга байдал тогтоогдодог гэжэ статья соо тэмдэглэгдэнэ.

БОНН. «Партиин XXV съездэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан проект экономикые түсэбэй ёһоор хүгжөөлгэдэ, хүн зоной байдал һайжаруулгада үргэн олониитын эдэбхитэйгээр хабаададаг байһан тухай элирхэйлэн гэршэлнэ». — гэжэ Франкфурт-на-Майне хотодохи марксизмын эрдэм-шэнжэлэлгын институдай директор профессор Иозеф Шлейфштайн мэдүүлээ.

КОПЕНГАГЕН. Түсэбтэ арбадахи табан жэлэй зорилгонуудай, урдахи табан жэлэй түсэбүүдтэл адли, амжалтатай һайнаар бэелүүлэгдэхэ байһандань һэжэглэһэнэй үлүү гээд Даниин элитэ мэдээжэ ниитын ажал ябуулагша, «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреат Х. Бидструп мэдүүлээ.

ХЕЛЬСИНКИ. XXV съезд бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удха шанартай хэрэг болоно гэжэ «Тиедонантая» газетэ бэшэхэдээ, иигэжэ тэмдэглэнэ: Бата эб найрамдал хангахын түлөө Советскэ Союзай эдэбхитэйгээр тэмсэһэнэй ашаар Европын гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанда түүхэтэ хубилалтануудай боложо байһан үедэ съезд зарлагдаха юм.

ДАР-ЭС САЛАМ. Уласхоорондын оршон байдалда Советскэ Союзай бэелүүлдэг эб найрамдалта гадаадын политика шахардуу байдал һуларуулгын, бүхы түбинүүд дээрэ эб найрамдал бэхижүүлгын, арадуудай хоорондохи харилсаае хүгжөөлгын хэрэгтэ шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ байна гэжэ Урда Африкын Африкан национальна конгрессэй (АНК) хүтэлбэриин гэшүүн М. Наккер эндэ ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлээ.

КПСС-эй болохоёо байгаа XXV съезд түүхэтэ асари ехэ удха шанартай байна. Тэрэнэй хүдэлмэри бүхы дэлхэйн түрүү үзэлтэй хүсэнүүдые бэхижүүлгэдэ, нягтаруулгада, революционно хүтэлбэридэ нүлөө үзүүлхэ юм.

(ТАСС).

БЕЙРУТ

Байдал һайжаржа байна

ТАСС

Ливанай ниислэл хотодохи бүхы орон соогуурхи байдал заһаржа байна.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ Бейрудтэхи магазинууд нээгдээ. Предприятинуудай, магазинудай 75 процентнь хүдэлмэрилжэ захалба. Бейрудэй далайн порт нээгдээ.

Ливанай премьер-министр Р. Караме кабинедэй бусад гэшүүдтэй худалдаа наймаанай эмхинүүдэй түлөөлэгшэдтэй хөөрэлдөө хэбэ.

Ливанай президент С. Франжье САР-ай президент Х. Асадай уряалаар Сиридэ ерээд байна. Премьер-министр Р. Караме ба бусад тусхай тушаалтад тэрээнтэй хамта ябалсана.

Албанай хэрэгээр ошохоёо байһан ушарнай Ливандахи байдалые һайжаруулха юм гээд Р. Караме Дамаск ошохынгоо урда тээ мэдүүлбэ.

БЕРЛИН

ШУХАЛА ШАТА

ТАСС

СЕПГ-гэй IX съездэ ГДР-эй ажалшадай бэлэдхэлэй шухала шата — партийна эхин организацинуудта тоосоото һунгуулиин суглаанууд боложо дүүрэбэ. Партийна 155 мянга гаран эхин организациин гэшүүд СЕПГ-гэй VIII съездын шиидхэбэринүүдэй, энэ табан жэлэй зорилгонуудай дүүргэлтын дүнгүүдые зүбшэн хэлсэһэн байна. 1,8 миллион шахуу хүн тоосоото һунгуулиин суглаануудта хабаадаа.

Энэнь ГДР-тэ социализм байгуулагшадай үзэл суртаалай улам үргэдэжэ байһые,ороной ажабайдалай бүхы һалбаринуудта гол үүргэ дүүргэдэг партиин гэшүүдэй бата нэгэдэлтэй, үндэр харюусалгатай байһые үшөө дахин элирхэйлбэ.

СЕПГ-гэй IX съездые нэрэтэй солотойгоор үгтахын түлөө республика дотор үргэнөөр дэлгэрһэн социалис мүрысөөн энээн тухай гэршэлнэ. Съездэ бэлэдхэлэй үедэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй үедэ ажалшадай шэнэ үүсхэл эдэбхи мүндэлһэн байна.

УЛААН-БААТАР

ХАРАТА МУУХАЙ ЯБУУЛГА

ТАСС

Хитад агаарта ядерна туршалга һаяхан хэхэдээ, түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэндэ зүрюу харша ябуулга гаргаба гээд Монголой «Үнэн» газетэ бэшэнэ. Уласхоорондын шахардуу байдал саашадань һуларуулхын, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые, тэрэ тоодо ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хорюулхын түлөө дэлхэйн хүн зоной бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ байха үедэ энэ туршалга хэһэн байна.

Хада агаарта ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые туршалга хэдэг ори ганса орон КНР болоод байнхай. Тиихэдээ иимэ туршалгануудые болюулха гэһэн дэлхэйн олониитын эрилтэнүүдые тоошооногүй гээшэ.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй харата муухай ябуулгануудые Монголой олониитэ эрид буруушааха зуураа, ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые туршалгаяа дары болюулха эрилтэ табина.

ПРАГА. (ТАСС). КНР-эй ядерна туршалгануудые хэһэнтэйнь дашарамдуулан, Студентнэрэй уласхоорондын холбооной секретариат буруушаалга хэжэ байһанаа мэдүүлээ.

Эдэ туршалганууд дай жүрөөдэхэ ябадал үргэдхэнэ, уласхоорондын шахардуу байдалые улам түгшүүрилтэй болгоно гээд МСС-эй секретариадай мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

ХЕЛЬСИНКИ

Шахардуу байдалые саашадань һуларуулха

ТАСС

Европын оронуудай центристскэ, таряашадай партинуудай, эмхинүүдэй түлөөлэгшэдэй уулзалга эндэ боложо дүүрэбэ. Европын 23 ороной 35 партиин, эмхиин делегацинууд, эдэнэй дунда Колхозуудай Союзна Соведэй Президиумэй гэшүүн П. Ф. Алексеев түрүүтэй Совет делегаци энэ уулзалгада хабаадаһан байна.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй түгэсхэлэй актын һайн һайхан гол ёһонуудые уулзалгада хабаадагшад батаар дэмжэжэ, эдэнние бодото дээрэнь бэелүүлхые хүсэжэ байһанаа мэдүүлхэ зуураа, харилсаа холбоогоо улам үргэдхэхэ тодорхон харгы замуудые хараалһан байна гээд баталагдан абтаһан документ дотор хэлэгдэнэ.

Уласхоорондын шахардуу байдалые улам саашадань һуларуулха хэрэгтэ хубитаяа оруулха уряатайгаар уулзалгада хабаадагшад правительствануудта, парламентнуудта, политическэ партинуудта, правительствада хабаагүй эмхинүүдтэ, хүдэлөөнүүдтэ, мүн хүн түрэлтэнэй гэрэлтэ һайхан ерээдүйн түлөө, эб найрамдалай түлөө, хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө тэмсэдэг бүхы хүнүүдтэ хандаһан байна.

ДЕЛИ

ШУХАЛА ШИИДХЭБЭРИНҮҮД

ТАСС

Индиин парламентын ээлжээтэ сесси эндэ дүүрэбэ. Орон доторхи байдалые хүлгөөтэй хёморлоотой болгожо, Индиие хүгжэлтэ дэбжэлтын замһаань хадууруулхые баадхахаар һэдэһэн хархис хүсэнүүдэй хорото муухай ябуулгануудые зайсуулан сараха талаар нёдондо зун правительствын абаһан шиидхэхы хэмжээнүүдэй бэелүүлэгдэһэнэй ашаар орон доторхи байдал хэмдээ орожо, гуримшажа байна.

Ондоо хуулиин үндэһөөр эрэшүүлэй, эхэнэрнүүдэй ажалай түлбэри адли болгогдоһон байха юм.

Үмсын сектортэ хабаатай промышленна предприятинуудһаа хүдэлмэришэдые үндэһэ баримтагүйгөөр гаргаха ушар энээнһээ хойшо хууляар хоригдоо. Предприятинуудай ээзэд налог ашахаяа, ямаршье үндэһэ баримтагүйгөөр хүдэлмэришэдэй салин хүлһэнһөө дараха ушарые хориһон хуули абтаба.

БЕЛГРАД

Югославиин консулые алаба

ТАСС

Югославиин консул Э. Здовц февралиин 7-до Франкфурт-на-Майне хотодо (ФРГ) алуулаа гээд Югославиин хэблэл мэдээсэнэ. Орон нютагаа урилагшадай фашис һүйдхэлтэ эмхиин гэшүүд энэ гэмтэ ябуулга үүдхээд багсаамжалагдана.

ФРГ-гэй канцлерай орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Г.-Д. Геншертэ Югославиһаа ФРГ-дэ байдаг элшэн сайдай эльгээһэн буруушаалгые хэблэл толилоо. Алаһан ушарые мүрдэн шэнжэлжэ, гэмтэдые Югославиин сүүдэй урда табихыень элшэн сайд эрилтэ табина.

СФРЮ-гэй гадаадын хэрэгүүдые эрхилдэг союзна секретариин орлогшо Л. Мойсов ФРГ-һээ Белградта байдаг элшэн сайдтай уулзажа, харата муухай үйлэ хэрэгтэй дашарамдуулан, сэхэ шууд буруушаалга хэжэ байһанаа СФРЮ-гэй правительствын үмэнэһөө мэдүүлээ.

Югославиин дипломадые алаһан ушарые СФРЮ-гэй үргэн олониитэ эрид шууд буруушаажа байһанаа мэдүүлнэ гээд ТАНЮГ агентствын шэнжэлэгшэ бэшэнэ. Югославида эсэргүүгээр тэмсэдэг фашис бүлэгүүд ФРГ-гэй газар дээрэ бии байһаар гэжэ шэнжэлэл соо хэлэгдэнэ.

Югославиин хэблэл предприятинуудаар болоһон буруушаалгын митингнүүд тухай мэдээсэнэ, ФРГ-дэ хархис хүсэнүүдэй хорото муухай ябуулгануудые хэжэ байһыень буруушааһан ажалшадай коллективүүдһээ ороһон олон тоото телеграммануудые толилно.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Малай фермэнүүдэй болон хээрын стануудай улаан булангуудые барилгые, тэдэнэй түхеэрэлгэнүүдые болон хүдэлмэриень һайжаруулха тухай тогтоол. Хонидой түл абалга тухай мэдээсэлнүүд. ТАСС-ай шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Мүрысөөн — шухала арга нүхэсэл» — П. Хилхановай статья. «Мелиораци — үндэр баян ургасын эшэ үндэһэн» — А. Рыжковой статья.

Гурбадахи хуудаһанда. РСФСР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл. (Түгэсхэл, эхиниинь 1-дэхи хуудаһанда). Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Бүхэсоюзна хүдэлөөн» — В. Бадмаевай статья.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.00 — Олимпиин үбэлэй наадан. Хоккей. 1. США — Финлянди. 2. СССР—ФРГ (үнгэтэ). 10.20 «Хүгжэм. Залуу гүйсэдхэгшэд» (үнгэтэ). 10.50 — Забһарлалга. 11.00 — Үбэл тухай шүлэгүүд ба үгүүлэлнүүд (үнгэтэ). 11.15 — «Дружба» ансамблиин концерт (үнгэтэ). 11.50 — «Бүгэдэнине ойлгохо дуратайб» — киножурнал (үнгэтэ). 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Горнистнар, дохёо үгыт!» (үнгэтэ). 12.55 — «Эрдэмтэдэ үгэ үгтэнэ». Академик Г. М. Франко үгэ хэлэнэ (үнгэтэ). 13.10 — Телевизионно баримтата фильмүүд харуулагдаха. 13.40 — И. Гайдн. «Соната ре-мажор» (үнгэтэ). 13.50 — «Баатаршалга» — телевизионно суглуулбари (үнгэтэ). 14.35 — «Строговы» — кинофильм (2-дохи сери). 15.45 — Забһарлалга. 15.55 — Олимпиин үбэлэй наадан. 18.25 — Хүгжэмтэ забһарлалга. 18.30 — «Время». 19.00 — «Сад в пустыне» — баримтата фильм (үнгэтэ). 19.15 — «Баатаршалга» — телевизионно суглуулбари (үнгэтэ). 20.00 — «Таанар энээнине шадахат» (үнгэтэ). 21.00 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 21.15 — «КПСС-эй XXV съездые угтуулан» (буряадаар). 21.35 — Шэнэ һонин.

«Орбита». 21.45 — «Строговы» — кинофильм. (2-дохи сери). 22.50 — Забһарлалга. 23.00 — «Минии Москва» — шэнжэлэл (үнгэтэ). 24.00 — «Время». 00.30 — Олимпиин үбэлэй наадан. Хоккей. СССР—ФРГ (үнгэтэ).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 20.35 — «Хүгжэлтэ ургалтын түсэбүүд». 20.55 — Телевизионно һонин.

«Орбита». 21.15 — «Түрэл оромнай». Украинын Совет Социалис Республика (үнгэтэ).

УНШАГТЫ, һонирхохол байхат

ЭСЭГЫНГЭЭ НЭРЭМЖЭТЭ ЭЛЕКТРОВОЗЫЕ ХҮБҮҮНИИНЬ ЖОЛООДОНО

МУРМАНСКА областиин Кандалакша станциин локомотивна депогой КПСС-эй XXV съездын нэрэмжэтэ комсомол-залуушуулай колонныи үүсхэлээр электровозуудай нэгэндэ Советскэ Союзай Герой Н. Ф. Даниловай нэрэ олгогдоо. Кандалакша худар добтолһон немец-фашис булимтарагшадтай байлдаанда тэрэ шалгараа.

Н. Ф. Даниловай нэрэмжэтэ электровозоор түрүүшын хүндэтэ рейс хэхыень геройн хүбүүн — депогой эрхим түрүү мэргэжэлтэдэй нэгэн, машинист М. Н. Даниловта даалгагдаһан байна. Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлдэ тэрэ ажалай … дэр үрэ дүнгүүдые гүйлаа. Үнгэрһэн жэлдэ хүндэ ашаатай 50 состав жолоодоһон байна. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригада 700 шахуу килограмм дизелын түлишэ, 15 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмаа.

«ОРБИТА» БАРИГДАБА

«ОРБИТА-2» гэжэ телевизионно станци Яхад ороной Верхоянска районой түб Батагай тосхондо баригдажа, ашаглалгада оруулагдаба. Заполярна тосхондо, мүн хүршэ нютагуудта ажаһуугшад Түб телевидениин дамжуулгануудые хараха аргатай болоо.

Мүнөө Яхадай бүхы хүн зоной 65 процентнь Москваһаа телевизионно дамжуулгануудые таһалгаряагүй хараха болоһон байна.

НАЦИОНАЛЬНА ШЭНЭ ПАРК

НАЦИОНАЛЬНА үшөө нэгэ парк байгуулха тухай шиидхэбэри Венгридэ абтаба. Агтелек хото шадархи үзэсхэлэн һайхан газарта энэ парк байгуулагдаха юм. Шэнжэлгэнүүдэй хэхэ үеэр эндэ зуу гаран агы нүхэн, хүнхэр хүнды олдоо. Эдэнэр 180 миллион жэлэй урда тээ бии болоһон байна.

Элдэб түхэл дүрсэтэй, байгаалиин «урлажа» бии болоһон ой ухаанда орошогүй уганза хээнүүдтэй агы нүхэнүүд эрдэм шэнжэлгын лабораторинууд болгогдохо аргатай. Аяншалагшад эгээл һонирхолтой үзэсхэлэн гоё һайхан газарнуудаар ябаха юм.

УНЖАГАЙРҺАН СЭНГЭЛГЭ

АЯАР Австралиин айлшан — кенгуру Галле округой та… дайдаар, ой соогуур 66 хоног соо «сэнгэн» тэнэһэн байна.

Нютагай «Аэрос» гэжэ цирк… кын Виттебергдэ гастрольдо ерээд байха үедэ труппын «артистнуудай» нэгэн — кенгуру харагшадай алмай хойрог… далые һамбаашалан, сэнг… зайхаяа газаашаа гараша… байгаа. Хоёр һарын үнгэрһэн… хойно алдагдаһан кенгуру… хүдөө нютагай хүн зон … мэдээсэхэдэнь, циркын хүдэлмэрилэгшэд ерэжэ, тэрэниие б… риһан байха юм.

САНААР... ҮДЭШЫН ХООЛ БАРИБА

ЯНГИНАМА хүйтэн жабар… саһа бордоһон Печорын хо… хүбиин ой соогуур амида… ан амитадые ондоо … ябуулһан байгаа. Энэ … соо амидардаг амитадта … варь, февраль һаранууд … хүшэр хүндэ юм. Имагтал … шалтагаанһаа боложо, Боро… ская тосхондо ажаһуудаг … гуушан А. А. Михеев та… зангала абахын тула … хүндынүүдые махахаяа гараһа… байгаа. Санаяа хурдан … руухай болгохын тула … уладань хадаһан хандаг… арһанда хониной өөхэ түр… бэ ха.

Ангуушан бүхэли үдэр… хүнды майлаар, ой соогуур… хаһанайнгаа һүүлээр эсэш… отогтоо ерэһэн байгаа. Са… абажа, газаа ханада түү… жэрхёод, гэртэ орожо, … нойроор унташаба. Үглөөгүүр… Гэр тойроод саһан гэшхэгдэ… хэй, санануудынь таһара… татагдашанхай эндэ хэбтэ…

Хониной өөхэнэй үнэрөөр… но ангуушанай хойноһоо … дэһэн байгаа. Нохойн үги… һые һамбаашалан, гарюу… зүрхэлжэ ерээд, хоёр … улада хадагдаһан арһыень… жэрхёо. Ушарынь юуб гэхэ… энэ шоно гэдэһээ ехээр … байгаа бшуу.

Шононуудай аяг аашые … мэдэхэ Михеев занги таб… Теэд энэ гарюуһан занги… эбдэӨд, гаража ябашоо.

(ТАСС).

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефо…

г. Улан-Удэ, ул. Ле… 35. Телефоны: редактора … 2-54-54, приемная—2-54… зам. редактора — 2-68… зам. редактора — 2-62… отв. секретаря — 2-50… секретариат — 2-66-76, … делы: партийной жизни … 2-60-91, сельского хозяйства … 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56-32, … мышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69… культуры и школ — 2-6… писем и селькоров—2-67… информации — 2-34-05, … щественная приёмная … 2-56-62, машинное бюро … 2-57-63, корректорская … 2-35-95, фотолаборатория … 2-33-61.